

ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) :

กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด

THE READINESS OF PEOPLE FOR THE ASEAN COMMUNITY : A CASE STUDY OF
BAN HAT LEK PERMANENT BORDER CROSSING POINT IN TRAT PROVINCE

วิทยานิพนธ์

ของ

พิศิษฐ์ ดาวเรือง

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2559

ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) :
กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
THE READINESS OF PEOPLE FOR THE ASEAN COMMUNITY : A CASE STUDY OF
BAN HAT LEK PERMANENT BORDER CROSSING POINT IN TRAT PROVINCE

วิทยานิพนธ์
ของ
พิศิษฐ์ ดาวเรือง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2559

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) :
กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
The Readiness of People for the ASEAN Community : a Case Study of Ban Hat Lek
Permanent Border Crossing Point in Trat Province

พิศิษฐ์ ดาวเรือง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.นักรบ เตียรอำ)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ขวัญศิริ เจริญทรัพย์)

วันที่ 27 เดือน กันยายน พ.ศ. 2559

พิศิษฐ์ คาวเรือง. (2559). ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) :กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมพล สุวรรณภู ค.ค.(พัฒนศึกษา)	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์ ศศ.ม.(สังคมวิทยา)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน(AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราดในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2) ศึกษาเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกและใช้เทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการศึกษา จำนวน 12 คน

ผลการวิจัย พบว่าความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึงความสำคัญของการรวมกันเพื่อเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีความเสมอภาค ไม่มีความขัดแย้งในชาติสมาชิก ต่อต้านการทุจริต ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลช่วยเหลือกันเมื่อเกิดภัยพิบัติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขปลอดภัย 2) ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการต่อช่องทางด้านการค้าจากภูมิภาคอื่น ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการลงทุน การท่องเที่ยวการค้าเสรี การลดกำแพงภาษี แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา 3) ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมีการเชื่อมความสัมพันธ์ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ เอกลักษณ์ของประชากรอาเซียนมีวัฒนธรรมที่คล้ายกัน มีความเอื้ออาทรความร่วมมือในระดับภูมิภาค มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำคัญ รัฐควรกำหนดนโยบายในเรื่องการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของการเป็นประชาคมอาเซียนทั้งสามด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

Pisit Dawruang. (2016). **The Readiness of People for the ASEAN Community : a Case Study of Ban Hat Lek Permanent Border Crossing Point in Trat Province.** Thesis. M.A. (Social Sciences for Development). Chanthaburi. Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Kompon Suwannakuta Ph.D.(Development Education) Chairman

Associate Professor Porntipa Niroj M.A. (Sociology) Member

Abstract

This research aimed 1) to study the readiness of people to the ASEAN Community: a case study of Ban Hat Lek Permanent Border Crossing Point in Trat Province in the aspects of ASEAN Political –Security Community (APSC), ASEAN Economic Community (AEC), and ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC), 2) to examine the condition influencing the ASEAN Community, and 3) to investigate the problems affecting the ASEAN Community. The qualitative research methodology was used in this study with the use of in-depth interviews and triangulation technique. The data were collected from 12 key informants.

The following findings reported the 3 aspects of people’s readiness to the ASEAN Community: 1) APSC, most people realized the importance of the community integration for the political security in ASEAN. The equality, non-conflicts among the ASEAN nations, the resistance to corruption, drug, and human trafficking, the rule of law and good governance promotion, the support to natural disaster situations, and peaceful co-existence were found, 2) AEC, the trade negotiations with other regions, incomes increased from the investment promotion, free trade and tourism, and tariff reductions were shown; however, people still lack the knowledge of agreements and the exchange rate, and 3) ASCC, the relationship bonding, trust, preservation of traditions, way of life, and identity among the similar ASEAN cultures, generosity, regional cooperation, and cultural exchange were indicated.

The recommendations were given in this study. Thai government should set the educational policy promoting the 3 pillars of the ASEAN Community. The government plan should be put into practice by local administrative organizations and local people should be prepared and provided with the knowledge of the ASEAN Community.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณกฎประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พรทิพานิโรจน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เถียรอำ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไข และข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ที่อนุญาตให้เข้ารับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ ผู้สอน และผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านตลอดจนเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่ได้ให้ความสะดวกในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พิศิษฐ์ ดาวเรือง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	7
ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน	9
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	14
ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	21
แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน	25
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
วิธีการศึกษา	39
กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	40
การพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ใช้ในการวิจัย	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บริบทของจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด	43
บริบทของจุดผ่านแดนบ้านจำเริญ ตำบลปากคลอง อำเภอเมืองชลลพบุรี	43
เกาะกง ประเทศกัมพูชา	45
ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)		
	กรณีตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	50
	ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน	56
	เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน	62
	ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน	65
	ข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน	66
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	69
	สรุปผลการวิจัย	69
	ข้อเสนอแนะ	72
	บรรณานุกรม	73
	ภาคผนวก	76
	แนวประเด็นการสัมภาษณ์	77
	ประวัติย่อผู้วิจัย	80

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	47
2 แสดงข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็น ประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน.....	56
3 แสดงความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	59
4 แสดงความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	61
5 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียน	63
6 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	63
7 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	64
8 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียน	65
9 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	65
10 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม และวัฒนธรรมอาเซียน	66
11 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน	66
12 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	67
13 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมและ วัฒนธรรมอาเซียน	68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้ประชาคมโลกต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคม และระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจ การสร้างกติกาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งระดับทวีปและพหุภาคี เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับมวลสมาชิกภายในกลุ่ม และลดอิทธิพลจากแรงกดดันของบรรดาประเทศคู่ค้าจากภายนอกกลุ่ม ในการสร้างกรอบป้องกันทางการค้า อาทิ การตั้งกำแพงภาษี การกีดราคา การขึ้นนโยบายกีดกันทางการค้า การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้บรรดาประเทศที่มีการค้าขายระหว่างประเทศเกิดการรวมกลุ่มระหว่างประเทศในภูมิภาคของตน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการขนส่ง เพื่อดึงดูดนักลงทุน เสริมสร้างความแข็งแกร่งในการเจรจาซื้อขาย ต่อรอง รวมถึงการพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะที่ทันยุคทันสมัยกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น ที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกและเพื่อให้ประเทศสมาชิกที่อยู่ภายในกลุ่มของตนได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 ที่สิงคโปร์ ปี พ.ศ. 2550 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint : AEC Blueprint) เพื่อให้อาเซียนมีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และแนวโน้มการจัดทำข้อตกลงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนโดยตรง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียน ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายใน เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีวัตถุประสงค์มุ่งให้อาเซียนเกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันโดยส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างระดับการพัฒนา ของประเทศสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2555 : 33-37)

จากแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียและเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนมากขึ้น

รัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของอาเซียนภายใต้นโยบาย อาเซียนต้องมาก่อน (ASEAN First Policy) เนื่องจากเล็งเห็นว่าการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนที่แข็งแกร่งมากขึ้น จะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของไทยและของอาเซียนทั้งกลุ่มในการดึงดูดการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ รวมทั้งช่วยสร้างอำนาจในการต่อรองในกรอบการเจรจาระดับภูมิภาคและพหุภาคี ทำให้การเชื่อมโยงกับประเทศอื่น ๆ โดยการจัดทำ (Free Trade Area : FTA) ของไทยก่อให้เกิดอำนาจต่อรองมากขึ้น ดังนั้นภายใต้กระบวนการเปิดเสรีการค้าบริการข้างต้น ส่งผลให้ภายในปี พ.ศ. 2558 อาเซียนต้องมีการเคลื่อนย้ายการบริการอย่างเสรี ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนักลงทุนอาเซียนในอัตราร้อยละ 70 ทุกสาขา ด้วยระบบการค้าที่มีลักษณะเป็นแบบเสรีในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การให้อัตราภาษีร้อยละ 0 การเคลื่อนย้ายขนส่งสินค้าอย่างเสรี เป็นต้น ทำให้ด้านการค้าชายแดนซึ่งเป็นด้านการขนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ การกำหนดนโยบาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติที่เหมาะสมของด้านการค้า จะเป็นชนวนนำมาซึ่งมูลค่าของเงินตราเข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาล ประชาชนได้รับผลประโยชน์ทั้งในรูปแบบตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน เกิดความกินดีอยู่ดีและลดปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังทวีคูณขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าว เป็นต้น (ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. ออนไลน์. 2553)

ปัจจุบันประเทศไทยมีจุดการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านรวมแล้วทั้งสิ้นประมาณ 70 จุด ทั้งในส่วนของจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรนทางการค้ากระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า 30 จังหวัด โดยชายแดนไทย-พม่าส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านจังหวัดกาญจนบุรี (ประมาณร้อยละ 70 ของการค้าชายแดนไทย-พม่า) เกือบทั้งหมดเป็นการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากพม่า รองลงมาเป็นการค้าผ่านด่านแม่สอด (จังหวัดตาก) ด่านท่าขี้เหล็กและด่านเมียวดี (พม่า) นอกนั้นเป็นการค้าผ่านจังหวัดระนอง จังหวัดเชียงราย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่ ตามลำดับ ส่วนชายแดนไทย-ลาว ส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านจังหวัดหนองคาย (กว่าร้อยละ 40 ของการค้าชายแดนไทย-ลาว) ทางด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว กับเมืองเวียงจันทน์ (ลาว) รองลงมาเป็นการค้าผ่านด่านจังหวัดมุกดาหาร กับเมืองสุวรรณเขต (ลาว) ด่านช่องเม็ก (จังหวัดอุบลราชธานี) กับบ้านวังเต่า (ลาว) นอกนั้นเป็นการค้าผ่านจังหวัดนครพนม จังหวัดเชียงราย จังหวัดเลย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน และจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามลำดับ ชายแดนไทย-มาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านจังหวัดสงขลาเกือบทั้งหมด (ประมาณร้อยละ 97 ของการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย) ทางด่านปาร์ดิงเบซาร์กับรัฐปะลิส (มาเลเซีย) และทางด่านสะเดากับรัฐเกดะห์ (ไทรบุรี) ของมาเลเซีย นอกนั้นเป็นการค้าผ่านจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล ตามลำดับ และชายแดนไทย-กัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านจังหวัดสระแก้ว (ประมาณร้อยละ 60 ของการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา)

ทางด้านบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ของไทยกับด้านปอยเปตของกัมพูชา รองลงมาเป็นการค้าผ่านด่านบ้านหาดเล็ก อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด กับด้านบ้านจำเปียม อำเภอพนมทลีสี่มา จังหวัดเกาะกง (กัมพูชา) นอกนั้นเป็นการค้าผ่านจังหวัดจันทบุรี จังหวัดสุรินทร์และ จังหวัดศรีสะเกษ ตามลำดับ (สถาบันศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ออนไลน์. 2554)

จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ถือเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชาเปรียบเสมือนประตูเชื่อมโยงการค้า การท่องเที่ยวและการลงทุน การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยน วัฒนธรรม และการเป็นศูนย์กลางเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด่านศุลกากรคลองใหญ่ได้เปิดจุดผ่านแดน ถาวรบ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอลองใหญ่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2540 ซึ่งพื้นที่ตรงข้ามด้านกัมพูชา คือบ้านจำเปียม อำเภอพนมทลีสี่มา จังหวัดเกาะกง สำหรับการเดินทางเข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดนถาวร ยังใช้แนวทางการปฏิบัติแบบเดิมมีเส้นทางการขนส่งสินค้าทั้งทางบกเข้าสู่จังหวัดเกาะกง กัมพูชา ส่วนมากเป็นรถบรรทุกสิบล้อ ส่วนทางทะเล ใช้เรือประมงตัดแปลงที่มีระวางน้ำหนักเรือไม่เกิน 5 ตัน ซึ่งสามารถขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือขนาดเล็ก ใกล้จังหวัดสีหนุวิลล์ (ก๊อมปง โสม) ปัจจุบันมีท่าเทียบเรือเอกชน 6 ท่า คือ ท่าเทียบเรือเกษมศิริ ท่าเทียบเรือประมงคลองใหญ่ ท่าเทียบเรือกัลปังหา ท่าเทียบเรือ ป.เกษมศิริ ท่าเทียบเรือบ้านคลองสน และท่าเทียบเรือชลาลัย ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ท่าเทียบเรือกัลปังหา และท่าเทียบเรือชลาลัยเป็นหลักในการขนส่งสินค้าไปกัมพูชา (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ออนไลน์. 2557)

ในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยส่งออกสินค้าออกไปยังประเทศกัมพูชา รวมมูลค่าทั้งปี 82,089.07 ล้านบาท โดยส่งออก 74,921.52 ล้านบาท นำเข้า 7,167.55 ล้านบาท ดุลการค้า 67,753.97 ล้านบาท เป็นมูลค่าสินค้าที่ผ่านด่านศุลกากรคลองใหญ่ จังหวัดตราด มูลค่า 24,936.72 ล้านบาท โดยส่งออก 24,454.14 ล้านบาท นำเข้า 482.58 ล้านบาท ดุลการค้า 23,971.56 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2556 ตั้งแต่เดือน มกราคม-สิงหาคม 2556 มูลค่า 18,124.13 ล้านบาท ส่งออก 17,258.50 ล้านบาท นำเข้า 865.63 ล้านบาท ดุลการค้า 16,392.87 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. ออนไลน์. 2556)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกก่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวีปและระดับ พหุภาคี รวมทั้งความร่วมมือในประชาคมอาเซียน ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านมีอิทธิพล ต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย

และผิดกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2553 มีแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมายจำนวน 378,078 คน และผิดกฎหมายจำนวน 955,595 คน ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2558 จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะฝีมืออย่างเสรีตามกรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงร่วมกันถึงคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานใน 7 สาขา ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม วิชาชีพสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี และในระยะต่อไปจะเปิดในสาขาอื่น ๆ รวมทั้งแรงงานกึ่งทักษะฝีมือด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศต้องมีเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินความสามารถของแรงงานที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

เมื่อเชื่อมโยงความสำคัญของจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ซึ่งถือเป็นด่านการค้าชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชาที่สำคัญแห่งหนึ่งกับการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งสามด้าน ได้แก่ การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community : APSC) การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-cultural Community : ASCC) โดยพิจารณาถึงความพร้อมของคนในชุมชนซึ่งเป็นหลักสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบายประชาคมอาเซียนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจการค้า การลงทุน การขนส่ง ให้สามารถแข่งขันได้ ในระดับทวีปและระดับโลก รวมถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมในระดับนานาชาติ ที่ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในเขตการค้าชายแดน ต้องมีความพร้อมในการรองรับต่อการขับเคลื่อนนโยบายประชาคมอาเซียนของรัฐบาล ที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2558 ให้เกิดความยั่งยืน และสาเหตุที่สำคัญ อีกหนึ่งประการคือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด และพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในเรื่องของการประสานงานระหว่างประเทศและความมั่นคงของชาติ มาเป็นระยะเวลานานพอสมควร จึงได้พบเห็นประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ในครั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่า ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน เื่อนใจที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน และข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านประชากรที่ศึกษา เนื้อหาของการศึกษา ไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นประชาชนชาวไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด จำนวน 8 คน และประชาชนชาวกัมพูชา บ้านจำเียน อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเชิงการค้าระหว่างประเทศ ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด จำนวน 4 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก หมายถึง จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2540 ซึ่งพื้นที่ตรงข้ามด้านกัมพูชา คือ จุดผ่านแดนถาวรช่องจำเียน อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

จุดผ่านแดนถาวรบ้านจำเียน หมายถึง จุดผ่านถาวรบ้านจำเียน ตำบลปากกลอง อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก

ความพร้อม หมายถึง สภาพบุคคลหรือองค์กรที่มีภาวะสมบูรณ์ ทั้งทางกายภาพและกระบวนการ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ จัดทำและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ประชาชน หมายถึง

1. ประชาชนชาวไทย ในจังหวัดตราด ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
2. ประชาชนชาวกัมพูชา ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเชิงการค้าระหว่างประเทศ ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด และประชาชนชาวกัมพูชา บ้านจำเปียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเชิงการค้าระหว่างประเทศ ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หมายถึง การรวมตัวกันของ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่จะร่วมมือกันให้เหนียวแน่น เข้มแข็ง และมั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community : APSC) หมายถึง ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของเหล่าประชาชน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) หมายถึง การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community : ASCC) หมายถึง ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และมีสังคมแบบเอื้ออาทร โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ 6 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน การลดช่องว่างทางการพัฒนา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและแนวคิดจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 1.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
  - 1.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 1.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน
3. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สมใจ กงเดิม (2556 : 11-15) ได้กล่าวว่าเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ณ กรุงจาการ์ (ที่ตั้งของกระทรวงต่างประเทศไทยในขณะนั้น) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ 5 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทยได้ลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” เพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือในระดับภูมิภาคของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ชื่อ “สมาคมประชาชาติแห่งตะวันออกเฉียงใต้” หรือ “อาเซียน” (ASEAN) ซึ่งย่อมาจาก (Association of South East Asian Nations) ทั้งนี้ก่อนหน้าการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ รัฐมนตรีต่างประเทศของทั้ง 5 ประเทศ ได้หารือเกี่ยวกับความเป็นไปของการจัดตั้งสมาคมอาเซียนและยกร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุนวัตกรรมประสงค์ 7 ประการของการจัดตั้งอาเซียนได้แก่

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุง การขนส่งและการคมนาคม

7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกองค์การ และความร่วมมือแห่ง ภูมิภาคอื่น ๆ และองค์การระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่วันที่ก่อตั้งอาเซียนได้พยายามแสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริม สันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการ อย่างต่อเนื่องในการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่อง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม จนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติประเทศ และนำไปสู่การขยาย สมาชิกภาพ โดยบรูไนดารุสซาลาม เข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 เมื่อปี 2527 เวียดนามเป็นสมาชิก ลำดับที่ 7 ในปี 2538 ลาวและพม่า เข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี 2540 และกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิก ลำดับที่ 10 เมื่อปี 2542 ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 ประเทศ

นโยบายการดำเนินงานของอาเซียนจะเป็นผลจากการประชุมหรือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน ทั้งนี้การประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) หรือการ ประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายใน ภาพรวม และเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันประกาศเป้าหมายและแผนงานของอาเซียน ในระยะซึ่งจะปรากฏเป็นเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ ร่วม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ความตกลง (Agreement) หรืออนุสัญญา (Convention) ส่วนการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสจะเป็นการประชุม เพื่อพิจารณาทั้งนโยบายใน ภาพรวมและนโยบายเฉพาะด้าน

นับตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน ภายหลังจากการประกาศปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) และการก่อตั้งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations) เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกต่างได้ประ โยชน์จากความร่วมมือที่ช่วยให้ผ่าน พันวิกฤติต่าง ๆ และสามารถเพิ่มอำนาจต่อรองกับประชาคมอื่น ๆ ในโลกให้สูงขึ้น ภายหลังจาก รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” (ASEAN Vision 2020) ในปี 2540 (ค.ศ. 1997) เพื่อพัฒนา อาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ให้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และเห็นชอบให้มีการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” เพื่อเป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่มประเทศ อาเซียนทั้ง 10 ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ตลอดจนการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี 2550 (ค.ศ. 2007) ที่มี ข้อตกลงให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นอีก 5 ปี ภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งมีการลงนามรับรอง “ร่างกฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เป็นกติกากในการอยู่ร่วมกันที่เน้น

ความยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนดังคำขวัญที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) ส่งผลให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อน และเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าวในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจังมากขึ้น ในกรอบความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก ซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน(ASEAN Political – Security Community : APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-cultural Community : ASCC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียน ในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น แรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงที่อาเซียนอาจจะไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 จากการที่ผู้นำได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาในการจัดตั้งให้เสร็จในปี พ.ศ. 2558

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (สำนักงานข้าราชการพลเรือน. 2555 : 31-33) ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในหนังสือก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2015 ไว้ว่า ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน วัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีระบบการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพรอบด้าน

มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีเป้าหมายเพื่อ

1. สร้างประชาคมอาเซียนให้มีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก ส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น

2. ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม มาตรการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ และการระงับข้อพิพาทโดยสันติ เพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุข ไม่มีความหวาดระแวง ขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ

3. เสริมสร้างให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่หนักแน่นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยมีอาเซียนเป็นผู้นำในภูมิภาค การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบอาเซียน+3 กับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

เป้าหมายในประชาคมการเมืองและความมั่นคง สรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง
2. อยู่ร่วมกันโดยสันติ
3. แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี
4. สร้างกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน
5. ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนความรับผิดชอบร่วมกันในการสร้างความมั่นคง

ที่ครอบคลุมรอบด้าน เช่น โรคระบาด ภัยพิบัติธรรมชาติ

ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง

1. การควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐที่เข้มข้นยิ่งขึ้น
2. การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน

3. การส่งเสริมสันติภาพและความปรองดองบนพื้นฐานของสันติวิธี
4. ช่องว่างในการพัฒนาอาณามาซึ่งความขัดแย้งทางสังคม
5. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ ยาเสพติดและสารตั้งต้น การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย การก่อการร้าย

อนันต์ เชื้อไทย (2555 : 57-58) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันอาเซียนกำลังเจรจาจัดทำร่างแผนงานเพื่อจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เพื่อให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่จะจัดขึ้นในเดือนธันวาคม 2551 ที่ประเทศไทยให้การรองรับ ทั้งนี้เป้าหมายหลักของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ได้แก่

1. สร้างประชาคมอาเซียนให้มีค่านิยมร่วมกัน
2. ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์
3. ให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาค

ด้วยตระหนักถึงความสัมพันธ์ของความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF) ในปี ARF จะมุ่งเน้น 3 เรื่องหลัก ได้แก่ ส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจกัน (Confidence Building) การพัฒนาการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) และการแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution) ประเทศที่เป็นสมาชิกการประชุมว่าด้วยการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา แคนาดา จีน สหภาพยุโรป อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เกาหลีเหนือ ลาว มาเลเซีย มองโกเลีย พม่า นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ รัสเซีย สิงคโปร์ ศรีลังกาติมอร์-เลสเต ไทย สหรัฐอเมริกา และเวียดนาม

การประชุมว่าด้วยการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จะหารือเรื่องความมั่นคงเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจ การไม่แพร่ขยายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง การต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สถานการณ์ในทะเลจีนใต้ และคาบสมุทรเกาหลี

นอกจากนี้อาเซียนยังมีกรอบความร่วมมือทางทหาร (ASEAN Defence Ministerial Meeting : ADMM) เพื่อสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างฝ่ายทหารของประเทศสมาชิก ความร่วมมือด้านการป้องกันยาเสพติด การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย โดยเฉพาะประเด็นหลังนี้ อาเซียนได้ลงนามในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ในปี พ.ศ. 2550

กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ (ออนไลน์ : 2556) ได้กล่าวถึงปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายที่อาเซียนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น หรือการเผชิญกับภัยคุกคามที่มาในรูปแบบใหม่ อาทิ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้เห็นชอบให้จัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เป็นหนึ่งในสามเสาความร่วมมือสำคัญของประชาคมอาเซียน

การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคอันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้อาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาค กระบวนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีรากฐานมาจากการนำความร่วมมือและความตกลงของอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงที่ได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง มาต่อยอดให้มีผลเป็นรูปธรรมและมีความแบบแผนมากยิ่งขึ้น อาทิ ข้อบทต่าง ๆ ภายใต้สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สนธิสัญญาว่าด้วยการทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลางและสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมการประชุมกว่า 25 ประเทศ รวมถึงสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน และสหภาพยุโรปด้วย

นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยกันเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2552 ที่ผ่านมาก็ประชุมผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับรองพิมพ์เขียวหรือแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ซึ่งกำหนดกรอบและกิจกรรมที่จะทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงที่เน้นความสำคัญของความปลอดภัยของประชาชนภายในปี 2558 โดยในปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังอยู่ในระหว่างการปฏิบัติตามพิมพ์เขียวดังกล่าว

ทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งนี้ จะมีการประกาศจัดตั้ง “คณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” อย่างเป็นทางการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ที่จัดตั้งขึ้นจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับองค์กรระหว่างประเทศและภาคประชาสังคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและประชาชนอาเซียนโดยรวม นอกจากนี้การมีกลไกทางด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นทางการจะทำให้อาเซียน เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น อันจะส่งผลทางอ้อมต่อความร่วมมือกับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศนอกอาเซียนในทุก ๆ ด้าน

บทบาทของไทยในด้านการเมืองและความมั่นคง

1. เร่งให้กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน (ธันวาคม 2551)
2. จัดตั้งและผลักดันการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights : AICHR)
3. รับรองและผลักดันการปฏิบัติตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
4. ส่งเสริมให้คณะมนตรีของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีผลงานเป็นรูปธรรม เช่น การส่งเสริมความร่วมมือด้านการรักษาสันติภาพในภูมิภาค
5. ยกระดับบทบาทของรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนในด้านการจัดการภัยพิบัติ และความร่วมมือกับภาคประชาสังคมในการแก้ไข (Non-Traditional Security Threats)
6. ผลักดันให้สหรัฐฯ เข้าเป็นภาคีสันติสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia : TAC)
7. ผลักดันให้เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone Treaty : SEANWFZ) มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ และสร้างเสถียรภาพในอาเซียน
8. ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเขตปลอดอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง
9. ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสด้านนโยบายและข้อมูลทางทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

10. ส่งเสริมมาตรการสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures : CBM) และการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) ในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงใน ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF)

11. ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมุ่งให้ประเทศ ในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย และมั่นคง (สมใจ กงเดิม. 2556 : 12)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. (สำนักงานข้าราชการพลเรือน. 2555 : 34-37) ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในหนังสือก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2015 ไว้ว่า การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 ที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี 2550 เหล่าผู้นำอาเซียนได้ลงนามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มประเทศในอาเซียน มีความสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ รวมทั้งการแข่งขันเพื่อดึงเงินลงทุนที่มีแนวโน้มที่จะถ่ายโอนไปสู่ประเทศอื่นนอกภูมิภาคอาเซียน ด้วยเหตุนี้ทำให้อาเซียนต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายในเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยให้อาเซียนเกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวก ในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน โดยส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายเสรีด้านเงินทุน สินค้า บริการ การลงทุน แรงงาน มีฝีมือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลก ได้อย่างไม่เสียเปรียบ ทั้งนี้อาเซียน ได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการ การดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่

1. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี ค.ศ. 2020 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ

2. ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

3. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่าง การพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน การบูรณาการเข้ากับ

เศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน

4. ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน) โดยกลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) การบริการด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) และกำหนดให้ปี 2558 เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ โดยผ่อนปรนให้กับประเทศลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม ทั้งนี้ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนงาน (Roadmap) ทางด้านท่องเที่ยว และการขนส่งทางอากาศ (การบิน)

อนุญาต เชื้อไทย (2555 : 58-63) ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ในปี 2525 ตามข้อเสนอของนายอนันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีไทยในสมัยนั้น เพื่อเป็นกลไกช่วยขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ ได้ลดภาษีสินค้าในกรอบ AFTA ทุกรายการลงเหลือร้อยละ 0-5 โดยสินค้าน้อยละ 80 มีอัตราภาษีร้อยละ 0 ส่วนสินค้าที่เหลือประเทศสมาชิกเดิมมีเป้าหมายที่จะลดอัตราภาษีเป็นร้อยละ 0 ในปี 2553 และประเทศสมาชิกใหม่ (CLMV) ในปี 2558 สำหรับการค้าบริการได้ทยอยเปิดเสรีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมุ่งเน้นใน 7 สาขา คือ การเงิน ขนส่งทางทะเล ขนส่ง ทางอากาศ การสื่อสาร การโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การก่อสร้างและบริการธุรกิจ

ส่วนการลงทุนประเทศสมาชิกอาเซียนได้ดำเนินความร่วมมือในการส่งเสริมการลงทุนครอบคลุมสาขาการผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่และบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าว (Service Incidental) แต่ยังจำกัดเฉพาะการลงทุนโดยตรง (FDI) ไม่รวมถึงการลงทุนด้านหลักทรัพย์ (Portfolio Investments)

นอกจากนี้ อาเซียนมีข้อตกลงความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Cooperation : AICO) ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคเอกชน AICO มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับสินค้าอุตสาหกรรมของอาเซียน โดยสนับสนุนการแบ่งการผลิตภายในภูมิภาค ลดต้นทุนการผลิตโดยการลดภาษีนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูป และวัตถุดิบ แต่มีเพียงอุตสาหกรรมรถยนต์เท่านั้นที่ใช้ประโยชน์จากความตกลงนี้

พัฒนาในด้านแนวความคิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ซึ่งผู้นำประเทศอาเซียนได้เห็นชอบให้มีการกำหนดทิศทางการทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ได้แก่ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทำนองเดียวกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปในระยะเริ่มต้น

อาเซียนได้ดำเนินการหลายด้านเพื่อผลักดันการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1. การนำร่องการรวมกลุ่ม 11 สาขาสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือในสาขานำร่องทั้ง 11 สาขาที่เสรี และสร้างการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรม พร้อมกำหนดประเทศผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ในแต่ละสาขาดังนี้

1.1 ประเทศอินโดนีเซีย

1.1.1 สาขายานยนต์

1.1.2 สาขาผลิตภัณฑ์ไม้

1.2 ประเทศมาเลเซีย

1.2.1 สาขาผลิตภัณฑ์ยาง

1.2.2 สาขาสิ่งทอ

1.3 ประเทศพม่า

1.3.1 สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร

1.3.2 สาขาผลิตภัณฑ์ประมง

1.4 ประเทศฟิลิปปินส์

1.4.1 สาขาอิเล็กทรอนิกส์

1.6 ประเทศสิงคโปร์

1.6.1 สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6.2 สาขาสุภาพ

1.7 ประเทศไทย

1.7.1 สาขาการท่องเที่ยว

1.7.2 สาขาการบิน

ทั้งนี้มีการจัดทำแผนงาน (Roadmap) ของแต่ละสาขาที่ระบุนโยบายสำคัญทั้งที่เป็นมาตรการร่วมและมาตรการเฉพาะของแต่ละสาขาเพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม โดยเฉพาะการเร่งขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งในด้านการค้าสินค้า (การเร่งลดภาษีสินค้าในสาขาสำคัญ การขจัดมาตรการกีดกัน

ทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี) การค้าบริการ และการลงทุนให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตได้อย่างเสรี รวมทั้งส่งเสริมคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการ Outsource ภายในภูมิภาค เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการในอาเซียน ทั้งนี้รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบให้เพิ่มสาขาโลจิสติกส์ เป็นสาขาใหม่สาขาที่ 12 ประเทศเวียดนามเป็นผู้ประสานงานหลักของสาขาดังกล่าว

2. พิมพ์เขียวเพื่อเร่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้นส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก และส่งเสริมการรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกของอาเซียน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2550 เห็นชอบร่างแผนงานและตารางเวลา และนายกรัฐมนตรี (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์) ได้ลงนามในปฏิญญาแล้วในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 ณ สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2550 ดังนี้

2.1 ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก ซึ่งนับวันจะเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยอาเซียน จะสามารถขยายการค้าและการลงทุนทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคให้สูงขึ้น เนื่องจากการลดอุปสรรคทางด้านภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีต่าง ๆ

2.2 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะมีส่วนสำคัญในการช่วยขยายการค้า และการลงทุนภายในภูมิภาคให้สูงขึ้น เนื่องจากทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบ ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

2.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะช่วยลดการพึ่งพาตลาดในประเทศที่สาม โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มที่อาเซียนมีศักยภาพและสามารถผลิตได้ในระดับมาตรฐานสากล อาทิ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ และเครื่องสำอาง เป็นต้น

2.4 การเป็นประชาคมจะช่วยสร้างอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากปัจจุบันแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นทั้งในกรอบพหุภาคี และกรอบภูมิภาค การรวมกลุ่มของอาเซียนจึงช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่น ๆ และนำมาซึ่งผลประโยชน์โดยรวมของภูมิภาค

2.5 การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของปัจจัยการผลิตจะช่วยเพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคจะสามารถเลือกสรรสินค้าต่าง ๆ ได้หลากหลาย มากขึ้นในราคาที่ถูกลง รวมทั้งได้รับสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับภูมิภาคและระดับโลก

2.6 ความร่วมมือที่เข้มข้นขึ้นจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน โดยยกระดับกระบวนการผลิต และเกี่ยวเนื่องกันในด้านกระบวนการผลิต ตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อ กระบวนการผลิต และการตลาด

2.7 ผลประโยชน์ข้างเคียงจากการเป็นประชาคม คือ ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) และการพัฒนาความชำนาญในการผลิต (Specialization) ตลอดจนมีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ร่วมกัน

ประเทศไทยรับเป็นประเทศผู้แทน ผู้ประสานงานหลักในสาขาการท่องเที่ยวและการบิน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและการบินในภูมิภาคนี้ สำหรับแผนการดำเนินงาน (Road Map) ของ 11 สาขาสำคัญได้แก่

1. การเร่งลดภาษีสินค้าใน 9 สาขา (ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ) ให้เร็วขึ้นจากกรอบอาฟต้า 3 ปี คือ 6 ประเทศในอาเซียนลดภาษี ปี 2550-2553 และอีก 4 ประเทศในอาเซียนใหม่ เร่งลดภาษีในปี 2555-2558

2. การขจัดมาตรการที่มีใช้ภาษี โดยการปฏิบัติตามพันธกรณี ภายใต้ WTO ในเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคมาตรฐานสุขอนามัย และการขออนุญาตนำเข้า รวมทั้งพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในเรื่องดังกล่าวสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การลด หรือเลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้า

3. การปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้มีความโปร่งใส มีมาตรฐานที่เป็นสากล และอำนวยความสะดวกให้แก่เอกชนมากขึ้น อาทิ การจัดทำกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยวิธีการแปรสภาพอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation) และกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียนแบบสะสมบางส่วน (Partial Cumulation Rule of Origin) มาใช้เป็นทางเลือกสำหรับการคำนวณแหล่งกำเนิดสินค้า

4. การค้าบริการ ตั้งเป้าหมายการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าบริการอย่างชัดเจน เพื่อให้การค้าบริการของอาเซียนเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้นและพัฒนาระบบการยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MARs) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบวิชาชีพในสาขาบริการ รวมทั้งส่งเสริมการร่วมลงทุนของอาเซียนไปยังประเทศที่สาม

5. การลงทุน เร่งเปิดเสรีสาขาการลงทุนภายใต้กรอบความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (Frame Work Agreement on the ASEAN Investment Area : AIA) โดยการลดหรือยกเลิกข้อจำกัดด้านการลงทุนต่าง ๆ ส่งเสริมการร่วมลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และสร้างเครือข่ายด้านการลงทุนของอาเซียนที่มีประสิทธิภาพ

6. การอำนวยความสะดวกด้านพิธีการด้านศุลกากร ให้เริ่มใช้ระบบพิกัดอัตราศุลกากรฮาร์โมนิในอาเซียน (AHTN) ในการค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม (Extra ASEAN Trade) และพัฒนาระบบพิธีการศุลกากร Single Window เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาเอกสารด้านการค้าและศุลกากรให้มีความเรียบง่ายและสอดคล้องกัน

7. การพัฒนามาตรฐานและความสอดคล้องของผลิตภัณฑ์ พัฒนาการยอมรับมาตรฐานซึ่งกันและกัน (MRA) ในด้านคุณภาพสินค้า การตรวจสอบ การออกใบรับรอง และปรับปรุงกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบหรือข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์สาขาต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

8. การเคลื่อนย้ายของนักธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ แรงงานมีฝีมือและผู้มีความสามารถพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ นักธุรกิจ อาทิ การปรับประสานพิธีการตรวจลงตรา การจัดทำบัตร ASEAN Business Card และการเร่งพัฒนามาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้ามาประกอบวิชาชีพของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ แรงงานมีฝีมือและผู้มีความสามารถพิเศษภายในอาเซียน

9. การพัฒนาระบบข้อมูล สถิติการค้าและการลงทุนภายในอาเซียน

10. การส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (Industrial Complementation) การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร การส่งเสริมสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

11. การอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกัน ทางเศรษฐกิจ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ เพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

โอกาสทางการค้าของไทย จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

1. ด้านดุลการค้า ก่อนเริ่ม AFTA ไทยขาดดุลการค้ากับกลุ่มอาเซียน โดยมีสัดส่วนการส่งออกของไทยไปอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 12 ของการส่งออกของไทยทั้งหมด แต่ภายหลังมี AFTA ในปี 2535 ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าในระดับสูงมาตลอด และสัดส่วนการส่งออกของไทยไปอาเซียนเพิ่มขึ้นตามลำดับคิดเป็นร้อยละ 21 ของการส่งออกของไทยทั้งหมด ในปัจจุบันทั้งนี้มูลค่าการส่งออกจากไทยไปอาเซียน 9 เดือนแรกของปี 2550 (ม.ค.- ก.ย.) คิดเป็นมูลค่า 22,932.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ในช่วงเดียวกัน (ซึ่งมีมูลค่า 20,156.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) จำนวน 2,776.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยได้เปรียบดุลการค้าเป็นมูลค่า 4,658.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2. ด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามายังกลุ่มประเทศอาเซียนระหว่างปี 2538 - 2549 ปรากฏว่าสัดส่วนการลงทุนมายังไทยเมื่อปี 2538 ซึ่งมีมูลค่า 2,004 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 7.69 ของ FDI ทั้งหมดที่เข้ามายังอาเซียน) และไทยเป็นอันดับ 5 ของแหล่งเงินทุนในอาเซียนได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นมูลค่า 9,751 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2549 (ร้อยละ 18.9 ของ FDI ทั้งหมดที่เข้ามายังอาเซียน) ส่งผลให้ไทยเป็นอันดับ 2 ของแหล่งลงทุนในอาเซียน ทั้งนี้มูลค่า การลงทุนจากอาเซียนมายังไทยในปี 2549 คิดเป็นมูลค่า 2,822.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเทียบเท่าเป็นการเพิ่มร้อยละ 270.2 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548 (762.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

3. ด้านการท่องเที่ยวปรากฏว่ามีนักท่องเที่ยวจากอาเซียนมายังไทยในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2550 สูงถึง 2,193,211 คน ส่วนปี 2549 จำนวนนักท่องเที่ยวอาเซียนมายังไทยมีสูงถึง 3,556,395 คน

4. ด้านอุตสาหกรรม (AICO) ปรากฏว่าโครงการของไทยภายใต้ AICO ในปี 2550 มีมูลค่า 1,404 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์

ในส่วนของไทย ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนมาโดยตลอด เนื่องจากเล็งเห็นว่าอาเซียนเป็นตลาดที่มีความสำคัญและมีศักยภาพในการเจริญเติบโตต่อไป ประกอบด้วยประชากรรวมกันกว่า 560 ล้านคน

การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในสาขาสำคัญจะช่วยให้ไทยสามารถขยายการค้าและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพได้มากขึ้น เช่น สาขาผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสาขาบริการ อาทิ การท่องเที่ยว การบริการสุขภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสาขาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นสาขาที่อาเซียนจะเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เห็นผลเป็นรูปธรรมภายในปี 2553 (ค.ศ.2010) ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องเร่งปรับตัว ใช้โอกาสจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่าง ๆ ลงให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

สรุปแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับการค้าปลีกค้าส่งจะเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการเปิดเสรีเป็นการเข้ามาลงทุนของธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งนักลงทุนต่างประเทศจะสามารถเข้ามาลงทุนในประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรีและจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมนักลงทุนท้องถิ่น

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. (สำนักงานข้าราชการพลเรือน. 2555 : 39-40) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในหนังสือก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2015 ไว้ว่า อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทรมีสวัสดิการทางสังคมที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเน้นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน ทั้งนี้การเสริมสร้างรากฐานและความเชื่อมโยงระหว่างกันที่แข็งแกร่งนำไปสู่ความเข้าใจของการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี การรู้เขารู้เรา และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกภายใต้สังคมที่เอื้ออาทร ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายเพื่อต้องการให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้า การเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ข่าวสารซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552 ได้ให้การรับรองแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อเป็นกรอบและกิจกรรมที่จะทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนภายในปีเป้าหมาย พ.ศ. 2558 โดยแผนงานฯ จะเน้นให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน

1. ปัญหาด้านสาธารณสุข เช่น โรคติดต่อที่อาจเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน และนักท่องเที่ยวโดยเสรี
2. ปัญหาการให้บริการสาธารณสุขปโภคพื้นฐานต่าง ๆ ที่ไม่เพียงพอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเนื่องจากประชากรที่เพิ่มขึ้น
3. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีภัยพิบัติ (ศูนย์ AHA Center)
4. มีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นทั้งประชาชนในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิก
5. มีการช่วยเหลือด้านกงสุลแก่ประชาชนอาเซียนในประเทศที่ 3
6. การสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียน และการสร้างความรู้สึกร่วมของประชาชนให้ตระหนักถึงหน้าที่ในการเป็นประชากรของอาเซียน

แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ค.ศ. 2009-2015) มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน มีความมั่นคงทางสังคม และได้กำหนดกิจกรรมความร่วมมือที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นความร่วมมือใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
  - 1.1 ให้ความสำคัญกับการศึกษา
  - 1.2 การลงทุนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
  - 1.3 ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม
  - 1.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 1.5 การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์
  - 1.7 เสริมสร้างทักษะในการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
  - 1.8 พัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
  - 2.1 การขจัดความยากจน
  - 2.2 เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มครองกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์
  - 2.3 ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร
  - 2.4 การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ
  - 2.5 การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ
  - 2.6 รับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร
  - 2.7 การสร้างรัฐที่พร้อมทั้งภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น
3. ความยุติธรรม และสิทธิทางสังคม (Social Justice and Rights)
  - 3.1 การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
  - 3.2 การคุ้มครองและส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน
  - 3.3 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่องานขององค์กรธุรกิจ
4. ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
  - 4.1 การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก
  - 4.2 การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน
  - 4.3 ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 4.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม
- 4.5 ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเขตเมืองต่าง ๆ ของอาเซียนและเขตเมือง
- 4.6 การทำการประสานกันเรื่องนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูล
- 4.7 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
- 4.8 ส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- 4.9 ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด
- 4.10 การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ
- 4.11 ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
  - 5.1 ส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 5.2 การส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน
  - 5.3 ส่งเสริมการสร้างสรรคด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม
  - 5.4 การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

สมใจ กงเติม (2556 : 12) ได้กล่าวว่า ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจะทำให้ประชาชนแต่ละประเทศอยู่ร่วมกันภายใต้แนวความคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงในสังคม

อนัญญ์ เชื้อไทย (2555 : 64-65) กล่าวว่าความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมในกรอบอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือด้านต่าง ๆ เช่น เยาวชน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนา วัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจการพลเรือน ตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด การขจัดภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน และมูลนิธิอาเซียน ซึ่งจะมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ปี 2546 ณ ประเทศบาหลี ผู้นำอาเซียนได้แสดงเจตนาารมณ์ใน Bali Concord II เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วยความร่วมมือสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ให้อาเซียนเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและความมั่นคง ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนา

ในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมเอกลักษณ์ของอาเซียน โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 10 ที่เวียงจันทน์ ปี 2547 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-cultural Community Plan of Action) ที่ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ (Vientiane Action Programme-VAP) ซึ่งเน้น 4 ด้านหลัก ได้แก่

1. การสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร
2. แก้ไขผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ
3. ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง
4. ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในระดับรากหญ้า การเรียนรู้ประวัติศาสตร์

และวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงเอกลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ต่อมาในการประชุมอาเซียน ครั้งที่ 12 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามใน Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015 เร่งรัดการเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี คือ ปี 2558 (ค.ศ. 2025)

อาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนงานการจัดตั้งสมาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Draft ASEAN Socio-cultural Community Blueprint) ร่างแผนงานฯ ประกอบด้วยความร่วมมือหลัก ได้แก่

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
5. เอกลักษณ์อาเซียน (Common ASEAN Identity)
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำภายใต้คณะกรรมาธิการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ครั้งที่ 41 ในเดือนกรกฎาคม 2551 ที่ประเทศสิงคโปร์ ให้ความเห็นชอบก่อนเสนอให้ผู้นำประเทศอาเซียนลงนามในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ในเดือนธันวาคม 2551 ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

ศักยภาพและโอกาสการพัฒนา พื้นที่ชายแดนจังหวัดตราด- จังหวัดเกาะกง

จังหวัดตราด-จังหวัดเกาะกง ตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้เส้นทางเลียบชายฝั่งทะเล (เชื่อมโยงระหว่างทวาย กรุงเทพฯ พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตราด เกาะกง สะเรอัมปิล สีหนุวิลล์ ก้อมโปต ฮาเตียน กามา นำแคน) โดยการลงทุนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์การได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ของกัมพูชาในการส่งออกไปยังประเทศที่สาม ผ่านท่าเรือแหลมฉบังของไทยและท่าเรือสีหนุวิลล์ของกัมพูชา พื้นที่ชายแดนจังหวัดตราดตั้งอยู่ในตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับกัมพูชาและเวียดนาม ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ และมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความสะดวกในการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยการขนส่งทางน้ำของจังหวัดตราด มีบทบาทสูงถึงร้อยละ 85 มีท่าเรือเอกชนหลายแห่ง และอยู่ระหว่างก่อสร้างท่าเทียบเรือใหม่ ซึ่งจะแล้วเสร็จปี 2557 จากข้อมูลของกรมศุลกากรในปีงบประมาณ 2556 มูลค่าการค้าระหว่างไทย-กัมพูชา ผ่านอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มีมูลค่ารวมประมาณ 27,720.38 ล้านบาท ไทยเป็นฝ่ายที่ได้ดุลการค้า 24,257.80 ล้านบาท ส่วนหนึ่งเพิ่มขึ้นจากการนำเข้ลวดและสายเคเบิลหุ้มฉนวน ของโรงงานยาซากิที่เกาะกง โดยสินค้านำเข้าส่วนใหญ่ ได้แก่ ชุดสายไฟฟ้ารถยนต์ กากน้ำตาล และไม้แปรรูป (กัมพูชา) ปลาทะเล และกางเกงผู้ชาย ในขณะที่สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ ได้แก่ น้ำตาลทราย นม และอาหารเสริม เครื่องดื่ม ขนมต่าง ๆ เครื่องโทรศัพท์มือถือพร้อมอุปกรณ์ เป็นต้น พื้นที่ชายแดนจังหวัดเกาะกง มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ/นิคมอุตสาหกรรมเกาะกง ตั้งห่างจากชายแดนไทยบริเวณอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ประมาณ 2 กิโลเมตร มีพื้นที่ 2,121 ไร่ ห่างจากท่าเรือสีหนุวิลล์ของกัมพูชาในระยะ 233 กิโลเมตร ท่าเรือฮาเตียนของเวียดนาม ในระยะ 285 กิโลเมตร และท่าเรือแหลมฉบังของไทย ในระยะ 330 กิโลเมตร ทั้งนี้ปัจจุบันมีโรงงานเปิดทำการแล้ว อาทิ โรงงาน ยาซากิ Yazaki (Cambodia) Products Co.,Ltd. (ผู้ป้อนลงทุน/ผลิตชุดสายไฟอุตสาหกรรมยานยนต์และส่งออกข้ามพรมแดนมายังตลาดในประเทศไทย) โรงงานมิกาซา Mikasa Sports (Cambodia) Co., Ltd. (ผู้ป้อนลงทุน/ผลิตอุปกรณ์กีฬาและลูกวอลเลย์บอล โดยนำเข้าวัตถุดิบจากไทย ผู้ป้อน จีน เกาหลี มาผลิตและส่งออกโดยใช้ท่าเรือสีหนุวิลล์) และโรงงาน KKN Apparel Co., Ltd. (ไทยลงทุน/ตัดเย็บเสื้อผ้าและส่งออกโดยใช้ท่าเรือสีหนุวิลล์ กัมพูชา) (สำนักยุทธศาสตร์และวางแผนพื้นที่. 2557 : ออนไลน์)

การลงทุนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตราดสามารถใช้ประโยชน์จากการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป Generalized System of Preferences (GSP) ของกัมพูชาในการส่งออกไปยังประเทศที่สาม พื้นที่ชายแดนจังหวัดตราดตั้งอยู่ในตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการเชื่อมโยง

กิจกรรมทางเศรษฐกิจกับกัมพูชาและเวียดนาม ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ และมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความสะดวกในการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การขนส่งทางน้ำของจังหวัดตราด มีบทบาทสูง มีท่าเรือเอกชนหลายแห่ง และอยู่ระหว่างก่อสร้างท่าเทียบเรือใหม่ จะแล้วเสร็จปี 2557 ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและการเดินทางมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายของการสร้างความเชื่อมโยงกับภูมิภาค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554 : ออนไลน์) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บท ว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน โดยที่การดำเนินความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นในทุกมิติ ซึ่งจะส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุน ทั้งภายในอนุภูมิภาค ระหว่างอนุภูมิภาคกับภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากศักยภาพ การเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคใกล้เคียง และขยายไปถึงกรอบความร่วมมือสำคัญอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาคและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยมีแนวทาง การดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1. การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะแผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ Greater Mekong Subregional Economic Cooperation (GMS-EC) ร่วมกับยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี เจ้าพระยา แม่โขง Ayeyawady - Chao phraya - ekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT-GT ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ Bay of Bengal Initiative for Multisectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) และความร่วมมือภายใต้คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (Thailand-Malaysia on Joint Development Strategy for Border Areas : JDS) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ได้แก่

- 1.1 พัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะรูปแบบบริการขนส่งทั้งทางถนน รถไฟ รถไฟรางคู่ รถไฟความเร็วสูง และการขนส่งทางน้ำ

การเดินทางเรือชายฝั่ง ตลอดจนการพัฒนาด้านศุลกากรชายแดน ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน และการอำนวยความสะดวก การผ่านแดนที่รวดเร็วกว่าที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การพัฒนาระบบเครือข่ายและการบริหารเครือข่ายธุรกิจของภาคบริการขนส่งและโลจิสติกส์ ตลอดจนทั้งห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันและเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการทางธุรกิจ การปรับปรุงประสิทธิภาพความเชื่อมโยงระบบการขนส่ง ระบบอำนวยความสะดวกการเดินทาง การค้า และการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดน โดยใช้ศักยภาพการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานในทุกแนวพื้นที่เศรษฐกิจที่มีอย่างสูงสุด โดยมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงในภาพรวมของประเทศและการเชื่อมโยงในแต่ละแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละอนุภูมิภาคและระหว่างอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน และพัฒนาความเชื่อมโยงต่อเนื่องตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งแผนความเชื่อมโยงกับระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ของอนุภูมิภาคข้างเคียง พร้อมทั้งคำนึงถึงยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของประเทศมหาอำนาจของโลกและขั้วอำนาจใหม่ในเอเชีย ในประเทศเพื่อนบ้านของไทยและแผนงานของประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศ ทั้งที่ได้นำเสนอในกรอบความร่วมมือกับไทยและที่ยังมิได้นำเสนอและอาจเสนอในอนาคต โดยรัฐลงทุนนำในโครงการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศในแต่ละแนวพื้นที่เศรษฐกิจ พร้อมทั้งเปิดโอกาสการร่วมลงทุนแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

1.2 ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดจำนวนเอกสาร ต้นทุนการดำเนินงาน และระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการขนส่งผ่านแดนและข้ามแดน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยและอนุภูมิภาคโดยรวมในด้านการลดต้นทุนค่าขนส่งและโลจิสติกส์ ไทยให้ความสนับสนุนทางวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

1.3 พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคเอกชนไทย ทั้งในด้านทักษะภาษาต่างประเทศ และความรู้ด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเชื่อมโยงการค้าในธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ได้ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความรู้ด้านศักยภาพการพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และความรู้ในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจและช่องทางส่งออกในอนุภูมิภาค และพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของไทยในระดับสากล เพื่อให้สามารถริเริ่มธุรกิจระหว่างประเทศได้ โดยไทยให้ความสนับสนุนทางวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาบุคลากรด้านธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ด้วยในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

1.4 เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งที่เชื่อมโยงปัจจัยการผลิต ระบบการผลิต ห่วงโซ่การผลิตระหว่างประเทศ และประตูส่งออกตามมาตรฐานสากลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้านกับเขตเศรษฐกิจชายแดนไทยและพื้นที่เศรษฐกิจตอนใน ทั้งนี้โดยมีศูนย์ประสานงานระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณเมืองชายแดนที่สำคัญ

2. การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน มุ่งเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ที่สามารถสนองตอบการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่

2.1 พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการแปรรูป การเกษตร และการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยมีแผนงานเชิงรุกที่รู้เท่าทันต่อการดำเนินนโยบายของมหาอำนาจในภูมิภาคด้านการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการพัฒนาตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ตามแนวเหนือ-ใต้ และแนวตอนใต้ของแผนงาน GMS และเชื่อมโยงแนวพื้นที่เศรษฐกิจของ IMT-GT ที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ ในการเชื่อมโยงเพื่อให้เปิดช่องทางการเชื่อมโยงที่มีความหลากหลายและเป็นทางเลือกให้ไทยในทุกสถานการณ์ ทั้งนี้โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมหารือกับภาคเอกชนในการกำหนดแผนการลงทุน และหารือกับภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศเพื่อนบ้านในกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคำนึงถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกประเทศ กำหนดมาตรการดูแลป้องกันผลกระทบให้เกิดประโยชน์ต่อทุกประเทศอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม และเป็นผลให้ทุกประเทศยังสามารถรักษาสถิติของตนไว้ได้เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันในเชิงการตลาด ด้านสังคมวัฒนธรรมและความมั่นคงภายใน รวมทั้งโดยคำนึงถึงการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง กับคำนึงถึงศักยภาพการพัฒนาต่อยอดของผลผลิตเกษตรในท้องถิ่นที่มีศักยภาพที่แท้จริงและเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งการร่วมพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้านด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในเชิงพาณิชย์อย่างครบวงจร

2.2 พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่พัฒนาต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่

โดยเฉพาะการพัฒนาาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ชีตความสามารถของบุคลากรและผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงและมีมาตรการรองรับที่เหมาะสมต่อผลกระทบเข้าสู่ประเทศโดยส่วนรวมอันอาจเกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน การขนย้ายยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายข้ามแดนเข้าสู่พื้นที่อื่นๆของประเทศ ทั้งนี้ ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน จะต้องคำนึงถึงศักยภาพ ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ มีแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการและพัฒนาด้านแรงงานเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่าง ๆ และความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนและยุทธศาสตร์ในภาพรวมอื่น ๆ

2.3 บูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเชื่อมโยงแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุประโยชน์ร่วมทั้งในด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยเริ่มแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากระบบการผลิตร่วมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ที่ทัดเทียมระหว่างกันจากการบริการ การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน โดยอาจพัฒนาไปสู่การเป็นคลัสเตอร์ การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในสถานะที่มีความเสมอภาคต่อไปเมื่อทุกประเทศมีความพร้อมทั่วกัน ทั้งนี้ในการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าในห่วงโซ่การผลิตร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านควรคำนึงถึงอุปทานในตลาดอนุภูมิภาคและตลาดเป้าหมายเป็นหลัก

3. การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการ ได้แก่

3.1 พัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพ ในการร่วมพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ ภาคการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูป รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียนให้ได้รับข้อมูลและศึกษากฎระเบียบและข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาษา ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม เพื่อให้มีความเข้าใจชัดเจน เพื่อให้มีความรู้และมีสมรรถนะในการแข่งขันในระบบเสรี เพื่อเตรียมความพร้อมของธุรกิจในการได้ประโยชน์จากความเป็นเสรีทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ เสริมสร้างความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนแนวทางการขยายตลาดตามโอกาสและข้อตกลงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งมีระบบการเยียวยา ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างและการแข่งขัน พร้อมทั้งเตรียมการรองรับผลกระทบในด้านการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า

เกษตร พลังงานและโอกาสในการเกิดการขาดแคลนสินค้าเกษตรอื่นเนื่องจากการเคลื่อนไหวเสรีของสินค้าโดยแสวงหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนผู้ผลิตรายใหญ่

3.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน ทักษะด้านภาษาและความรอบรู้ด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ไทยมีบทบาทนำในอาเซียนร่วมกับประเทศอื่นที่มีศักยภาพ

3.3 กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดระบบบริหารจัดการร่วมด้านการพัฒนาทักษะและด้านคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการสำหรับทุกประเทศ

4. การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาค โดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสมดุลในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยและมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และประโยชน์อื่น ๆ ของประเทศ ทั้งในด้านการค้า ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน โอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ไทย โอกาสในการเข้าถึงตลาดเงินและตลาดทุนที่ทันสมัยและเป็นทางเลือกของประเทศ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในกรอบนานาชาติและการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของไทยและภูมิภาคโดยรวม

4.1 รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ เช่น เอเปค กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก รวมทั้งเฝ้าติดตามพัฒนาการ และพิจารณาเข้าร่วมกรอบที่เป็นทางเลือกใหม่ เช่น กรอบ Asia-Middle East Dialogue (AMED) และกรอบความตกลง Trans Pacific Partnership (TPP) ในลักษณะเชิงรุก เป็นต้น

4.2 รักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน โอกาสในการเข้าถึงนวัตกรรม และในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง

5. การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ในลักษณะเกื้อกูลกันผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรี และมีประสิทธิภาพ ได้แก่

5.1 เร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทยและประเทศเพื่อนบ้านไปพร้อมกัน และจัดทำแผนบูรณาการกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและทักษะแรงงานรองรับการปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศ และอนุภูมิภาค การเตรียมการด้านกำลังแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของคนไทย

5.2 ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ การใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก การสร้างตราสัญลักษณ์ และสร้างเครือข่ายธุรกิจโดยการหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การจัดตั้งหอการค้าและสมาคมธุรกิจเอกชนของไทยในต่างประเทศ จัดตั้งเวทีประสานงานระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนควบคู่กับสภาธุรกิจของกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค และศูนย์ประสานงานระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและผู้ส่งออกไทยใช้สิทธิพิเศษทางการค้าตามข้อตกลงทางการค้าต่าง ๆ

5.3 ค้ำครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทย แรงงานไทยในต่างประเทศ สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนไทยในต่างประเทศ การให้ความรู้ด้านกฎหมายท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมคนไทย เสริมสร้างชุมชนไทยในต่างประเทศให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สนับสนุนการฝึกอบรมทักษะฝีมือและทักษะการใช้ภาษา การสร้างหลักประกัน การคุ้มครองดูแลการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศ และการติดตามดูแลช่วยเหลือคนไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แรงงานไทยในต่างประเทศให้ได้รับประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

6. การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัยที่ส่งผลต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค ได้แก่

6.1 พัฒนาศักยภาพ ความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรี และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน

ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาประเทศ ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล

6.2 เตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน การพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาค เพื่อพร้อมรับต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยทางธรรมชาติ โดยให้มีการบริหารจัดการโดยใช้แผนดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง เร่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อปกป้องธุรกิจ การค้า และความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อคนตลอดจนรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

6.3 ร่วมมือในการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของโรคภัยประเภทที่เกิดขึ้นใหม่ในโลก สร้างศักยภาพในการเตรียมความพร้อมรับการดูแลด้านสาธารณสุขรวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ และโรคระบาดซ้ำ

7. การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่

7.1 ดำเนินการตามกรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอนุภูมิภาค อาทิ แผนงานด้านสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ โดยความร่วมมือซึ่งการพัฒนาแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืน และระดับภูมิภาค อาทิ มติที่ประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมอาเซียน รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

7.2 เสริมสร้างการผลิต การบริโภคสินค้า และการบริการที่นำสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษ ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การขยายอุตสาหกรรมสีเขียว การใช้พลังงานทดแทน การผลิตที่มีคาร์บอนต่ำ การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การเผยแพร่ความรู้เรื่องเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ได้เหมาะสมและมีต้นทุนที่ต่ำ การสร้างแรงจูงใจในภาคเอกชน และการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

8. การผลักดันการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น เร่งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจผ่านความตกลงเขตการค้าเสรี และกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจโดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

9. การส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติใช้ประเทศไทยเป็นฐานธุรกิจในภูมิภาคเอเชีย และการสนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร ได้แก่

9.1 สนับสนุนให้นักลงทุนต่างชาติใช้สิทธิประโยชน์การจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญของการลงทุนในภูมิภาคและนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น

9.2 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการใช้ไทยเป็นฐานการดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

10. การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ให้พร้อมต่อการเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทโลก เอเชีย แปซิฟิก อาเซียน และอนุภูมิภาค ได้แก่

10.1 เสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้ เตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกันในระดับประชาชน โดยผ่านการเชื่อมโยงเครือข่ายทางชุมชนและวัฒนธรรม

10.2 สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (กบก.) คณะกรรมการ กรอ.จังหวัด และคณะกรรมการ กรอ. กลุ่มจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนให้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวทันโลกและสามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาร่วมกันระหว่างประเทศ

10.3 ส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทย เพื่อสร้างความใกล้ชิดทางสังคม วัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพมนุษย์

ศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย (Development Potential-diffusion Theory)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2542 : 32-38) ได้ทำการทดสอบทฤษฎีศักยภาพการพัฒนา และการแพร่กระจายเพื่อเสนอต่อสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยการศึกษาเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของสังคมชนบท ผลการวิจัยพบว่าทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายมีลักษณะผสมผสานความรู้ทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคมหรือองค์การทางสังคม และความรู้ทาง

มานุษยวิทยาที่เกี่ยวกับการแพร่กระจายนวัตกรรม อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในสังคมเข้าด้วยกัน ทฤษฎีนี้มีความเป็นจริงและใช้ได้กับสังคมไทย

ทฤษฎีสักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เป็นศักยภาพ (Potential) ของชุมชน ประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ องค์การทางสังคมภาวะผู้นำ ในหมู่บ้าน การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ หมายความว่าหากชุมชนใดมีปัจจัยดังกล่าวครบ ก็มีแนวทางว่าชุมชนนั้นจะมีความเจริญมากกว่าชุมชนที่มีปัจจัยเหล่านั้นน้อยกว่า และส่วนของการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion Theory) มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ การฝึกอบรม (Training) ซึ่งจะช่วยให้ปัจจัยต่าง ๆ กล่าวคือในทฤษฎีสักยภาพและการแพร่กระจายนี้เชื่อว่า ความเจริญจะเกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่งก่อน แล้วจึงแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่น การแพร่กระจายจะเกิดขึ้น โดยการติดต่อกันระหว่างคนต่างชุมชนหรือชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ ซึ่งมีวัฒนธรรมความรู้และความชำนาญต่างกัน การติดต่อระหว่างกันนี้จึงเป็นการแพร่ความรู้ ความคิดและสิ่งใหม่ ๆ ที่เรียกว่า นวัตกรรม (Innovation) ทฤษฎีสักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายมีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนได้แก่

1. ศักยภาพการพัฒนา ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์องค์การสังคม และภาวะผู้นำ
2. การแพร่กระจาย คือ การติดต่อกับโลกภายนอก การพัฒนาเกิดจากการติดต่อระหว่างสังคมโดยเฉพาะสังคมด้อยพัฒนาที่ติดต่อกับสังคมพัฒนา จะทำให้สังคมด้อยพัฒนามีระดับการพัฒนาสูงขึ้น

ทฤษฎีสักยภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจายมีลักษณะผสมผสานความรู้ทางสังคมวิทยา และความรู้ทางมนุษยวิทยารวมทั้งได้นำองค์ประกอบทางกายภาพหรือสรีรภาพ (Physical Environment) เข้ามาร่วมพิจารณาด้วย ทฤษฎีนี้กล่าวถึงสังคมหนึ่งสังคมใดจะมีการพัฒนาหรือเจริญก้าวหน้าขึ้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างสนับสนุน โดยกล่าวถึงปัจจัย 6 ประการ คือ ปัจจัยทาง ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การทางสังคม ภาวะผู้นำในหมู่บ้าน การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับข้าราชการของรัฐ และการฝึกอบรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่เป็นศักยภาพ (Potential) ของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการแรก หมายความว่า หากชุมชนใดมีปัจจัยทั้ง 4 ประการแรกครบ มีแนวโน้มว่าชุมชนนั้นจะมีความเจริญมากกว่าชุมชนที่มีปัจจัยเหล่านั้นอยู่น้อย ส่วนปัจจัยที่ 5 เป็นส่วนของทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความเจริญจะเกิดขึ้น ณ ชุมชนใดชุมชนหนึ่งก่อน แล้วจึงแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่นหรือชุมชนอื่น โดยที่มีการติดต่อระหว่างคนต่างชุมชนหรือโดยเฉพาะคนที่ต่างวัฒนธรรมกัน เป็นการแพร่กระจาย ความรู้ ความคิดและสิ่งแปลกใหม่ ที่เรียกว่า นวัตกรรม ส่วนการฝึกอบรม

เป็นปัจจัยเสริมแรงผลักดันให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น นอกจากนั้นสัญญา สัญญาวิวัฒน์ ยังได้กล่าวเป็นประพจน์ของทฤษฎีศักยภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจายไว้ดังนี้

1. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนนั้น
2. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนนั้น
3. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับผู้นำของชุมชนนั้น
4. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับองค์กรทางสังคมของชุมชนนั้น
5. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับการติดต่อกับโลกภายนอกของชุมชนนั้น
6. การพัฒนาของชุมชนใด ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของชุมชนนั้น

โรเจอร์ (Rogers, 2003 : 11-15) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการแพร่กระจายว่า ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

1. นวัตกรรม
2. การสื่อสารโดยผ่านสื่อ (Channels) ทางใดทางหนึ่ง
3. ช่วงเวลาหนึ่ง
4. เข้าสู่หมู่สมาชิกของระบบหนึ่ง

ทั้งนี้โรเจอร์ ยังได้กล่าวอีกว่า นวัตกรรม (Innovation) หมายถึงความคิด (Idea) การปฏิบัติ (Practice) หรือวัสดุสิ่งของ (Object) อย่างไม่อย่างหนึ่งก็ได้ ที่ปัจเจกชนคิดเอาว่าเป็นของใหม่ การรับเอานวัตกรรมนั้นมีขั้นตอนหรือกระบวนการรับนวัตกรรม (Adoption Process) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ

1. ขึ้นตระหนักถึงนวัตกรรม
2. ขึ้นสนใจนวัตกรรม
3. ขึ้นประเมินค่านวัตกรรม
4. ขึ้นทดลองใช้
5. ขึ้นรับนวัตกรรม (หรือไม่รับ)

ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมของ Roger แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับนวัตกรรม กับปัจจัย 5 ประการ คือ ปัจเจกบุคคล ระบบสังคม การสื่อสาร ตัวนวัตกรรม และระยะเวลา คือ ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันในการที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม

ทฤษฎีศักยภาพในการพัฒนาและการแพร่กระจายให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในสังคม ปัจจุบัน เพราะการที่ชุมชนมีปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์กรสังคม ผู้นำของชุมชน การศึกษา และการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวนั้น กระบวนการสื่อสารถ่ายทอดและการพัฒนาย่อมเกิดขึ้น มีการรับเอาแนวคิด วิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในชุมชนของตน ระบบสังคม

หรือองค์กรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนสามารถจะปรับกิจกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือทรัพยากรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับชุมชนได้ ทั้งนี้โดยการเรียนรู้การสื่อสารด้านวัฒนธรรม ประเพณีจากนักท่องเที่ยว การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐหรือการติดต่อประสานงานระหว่างชุมชนด้วยกันเอง ซึ่งเป็นจุดที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว และการรักษาทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งชุมชนควรมีการปรับแนวคิดวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาและที่สำคัญการพัฒนาระบบบรรลุผลหากได้เรียนรู้ในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชลธิชา जानเก่า (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจชายแดน : กรณีศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย การศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ชุมชนอำเภอเชียงของไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจชายแดน ปัจจัยที่มีผลของความไม่พร้อมในการบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนของเศรษฐกิจชายแดนของชุมชนเชียงของ คือ ชุมชนอำเภอเชียงของมีความรู้และความเข้าใจในโครงการเขตเศรษฐกิจชายแดน ความเข้มแข็งของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่ำ ความไม่แน่ชัดในนโยบายเขตเศรษฐกิจชายแดน ความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมาตรการป้องกันผลกระทบจากโครงการ และผลกระทบที่อาจจะเกิดตามมาของโครงการเขตเศรษฐกิจชายแดน ในความคิดของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษายืนยันความไม่พร้อมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจชายแดน

คณพศ สัทธิลีส และทวิ โภค เอี่ยมจรูญ (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน และเจตคติ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01 กับความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก ผู้นำนักศึกษาค้นคุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะพลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้ และการพัฒนาคน เจตคติที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจอยู่

ในระดับปานกลาง ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม และเจตคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน เจตคติการเรียนรู้และการพัฒนาตน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านพื้นฐานและเจตคติที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่วิเคราะห์จากนักศึกษา 13 คณะวิชาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ ทักษะพื้นฐานและเจตคติไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนารัฐบาลควรกำหนดนโยบาย มาตรการในเชิงพัฒนาที่ชัดเจน และติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการก้าวเข้าสู่อาเซียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กอปรกับมหาวิทยาลัยและคณะ ควรพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อที่จะส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และอาจารย์ในประเทศประชาคมอาเซียน พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาระดับมหาวิทยาลัย หรือจัดให้มีหลักสูตรอาเซียนศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเป็นรายวิชาอาเซียนศึกษาแบบบังคับในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจอาเซียน รวมทั้งเข้าใจการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

สมใจ กงเดิม (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 100 จำแนกตามคณะจำแนกวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 22.14 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 20.30 คณะครุศาสตร์ ร้อยละ 20.13 คณะวิทยาการจัดการ ร้อยละ 18.90 และคณะเทคโนโลยีเกษตร ร้อยละ 18.51 ความคิดเห็นเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้และด้านทักษะขบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคณะมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาต่างคณะกันมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กานดาวรรณ แก้วผาบ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนักศึกษาศาขาวิชาชีวปัญญา มหาวิทาลัยกรุงเทพ พบว่านักศึกษาที่เรียนด้านวิชาชีวปัญญาที่จะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ต้องเตรียม

ความพร้อมมากที่สุด และในด้านของการเตรียมความพร้อม นักศึกษาคิดว่าภาษาอังกฤษนั้นเป็นสิ่งที่นักศึกษามีความพร้อมน้อยที่สุด

จากการที่ได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรับรองความเป็นประชาคมอาเซียน สร้างความสนใจให้กับประชาชนแถบจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เตรียมความพร้อมต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนทั้งในด้านภาษา ด้านความรู้ ด้านทักษะ การบริหารจัดการพื้นที่ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มที่ ถ้าทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ มีความอดทน และปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว เชื่อว่าเราจะมีความก้าวหน้าอย่างมาก เพราะเราได้ร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียนทำให้เราได้รับผลประโยชน์เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เงื่อนไขที่มีต่ออิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน และข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิธีการศึกษา
2. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ
3. การพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ รายงาน เว็บไซต์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานเอกสารต่าง ๆ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ซึ่งใช้ทั้งวิธีการสังเกต (Observation) ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informant) มีการสร้างแนวคำถามประเด็นหลัก ๆ ไว้เป็นแนวสนทนาพูดคุยเป็นไปในบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการและเป็นธรรมชาติมากที่สุด ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นไปโดยธรรมชาติของผู้วิจัย ในช่วงที่กลุ่มเป้าหมายกำลังปฏิบัติงานและเวลาว่างจากการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ต่างบุคคล ต่างสถานที่ ต่างเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และยังอาศัยการพูดคุย ซักถาม สัมภาษณ์ กับผู้ใกล้ชิดกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจหลายประเด็นด้วยกัน

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนชาวไทยในจังหวัดตราด ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด และเป็นประชาชนชาวกัมพูชา บ้านจำเียน อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเชิงการค้าระหว่างประเทศ ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด
2. ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ประชาชนชาวไทยในจังหวัดตราดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จำนวน 8 คน คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ 3 คน ผู้ประกอบการ 3 คน ชาวบ้าน 2 คน และผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญชาวกัมพูชา จำนวน 4 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐ 1 คน ผู้ประกอบการ 1 คน และชาวบ้าน 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

การพัฒนาแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ใช้ในการวิจัย (Interview Guide)

การศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด มีประเด็นหลักที่ใช้เป็นแนวทางในการสนทนาหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

1. เพศ
2. อายุ
3. การศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้
6. ภูมิลำเนา
7. ตำแหน่งทางสังคม
8. ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา
9. ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

2.1 ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

2.1.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

2.1.2 การมีค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

2.1.3 ความสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และความพร้อม เพื่อป้องกันภัยพิบัติ

2.1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง
อาเซียน

2.1.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

2.2 ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.2.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.2.2 ความรู้ในเรื่องของการค้าเสรี และข้อตกลงทางการค้า

2.2.3 ความรู้ในเรื่องของระบบเงินตรา

2.2.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.2.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.3.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.3.2 ความรู้ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน

2.3.3 ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมความเป็นอยู่

2.3.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

2.3.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

ส่วนที่ 3 เจื่อนใจที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

3.1 เจื่อนใจที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและ
ความมั่นคงอาเซียน

3.2 เจื่อนใจที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.3 เจื่อนใจที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

ส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

4.1 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและ
ความมั่นคงอาเซียน

4.2 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4.3 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

5.1 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง

อาเซียน

5.2 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบข้อมูลโดยจำแนกเป็นหมวดหมู่ (Category) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยหลักตรรกเทียบเคียงแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยควบคู่บริบท (Context) และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ มาประกอบเพื่ออธิบายข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 12 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ประกอบการ และกลุ่มที่ 3 เป็นชาวบ้าน โดยทั้งสามกลุ่มเป็นการคลุกคลีกันของชาวไทยและชาวกัมพูชา ซึ่งอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษา โดยเป็นชาวไทย จำนวน 8 คน และชาวกัมพูชา จำนวน 4 คน ผู้ศึกษาได้รวบรวมและเรียบเรียงผลการศึกษาออกเป็น 7 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 บริบทของจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด และบริบทของจุดผ่านแดนถาวรบ้านจำเปียม ตำบลปากคลอง อำเภอมณฑลสีม จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ส่วนที่ 3 กรณีตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ส่วนที่ 4 ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 6 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

บริบทของจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น

ตำบลหาดเล็กมีพื้นที่ประมาณ 17.21 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาแคบ ๆ ยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ด้านทิศตะวันออกจรดเทือกเขาบรรทัด โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นเทือกเขา (ทิศตะวันออก) วัดจากจุดศูนย์กลางถนนหมายเลข 3 (เดิมหมายเลข 318) ประมาณ 500 เมตร และพื้นที่ฝั่งทะเลวัดจากจุดศูนย์กลางถนนหมายเลข 3 ไปจรดทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 1 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่รวม 5 หมู่บ้าน คือ

1. หมู่ที่ 1 บ้านคลองมะขาม
2. หมู่ที่ 2 บ้านโศดทราย
3. หมู่ที่ 3 บ้านคลองหิน
4. หมู่ที่ 4 บ้านหาดเล็ก
5. หมู่ที่ 5 บ้านคลองสน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

ทิศใต้ ติดกับ บ้านจำเปียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันออก ติดเทือกเขาบรรทัดพรมแดนไทย - กัมพูชา

ทิศตะวันตก ติดทะเลอ่าวไทย

จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

มีประชากรทั้งสิ้น 4,101 คน จำแนกเป็น ชาย 2,125 คน หญิง 1,976 คน หรือ 1,663 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม 2555) ประชากรแฝงประมาณ 4,000 คน (เป็นแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา)

สถานที่ราชการ / วัด

โรงเรียน จำนวน 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนบ้านคลองมะขาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านคลองมะขาม
2. โรงเรียนบ้าน โขดทราย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 บ้าน โขดทราย
3. โรงเรียนบ้านหาดเล็ก ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 บ้านหาดเล็ก

และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหาดเล็ก ตั้งอยู่ 113 หมู่ที่ 1 บ้านคลองมะขาม

สถานีนอนมัย จำนวน 2 แห่ง คือ

1. สถานีนอนมัยบ้านคลองมะขาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านคลองมะขาม
2. สถานีนอนมัยบ้านหาดเล็ก ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 บ้านหาดเล็ก

วัด จำนวน 2 วัด คือ

1. วัดคลองมะขาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านคลองมะขาม
2. วัดเกษมสิมาราม (วัดหาดเล็ก) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 บ้านหาดเล็ก

ที่พักสงฆ์ จำนวน 1 แห่ง คือที่พัทสงฆ์บ้านหาดทรายแดง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 บ้านหาดทรายแดง

ท่าเทียบเรือเอกชน

ตำบลหาดเล็กมีท่าเทียบเรือจำนวน 6 แห่ง คือ

1. ท่าเทียบเรือกัลปิงหา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
2. ท่าเทียบเรือชลาลัย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1
3. ท่าเทียบเรือ ป.เกษมศิริ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
4. ท่าเทียบเรือ ส.กฤตวัน ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2
5. ท่าเทียบเรือหมู่บ้านคลองสน ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5
6. ท่าเทียบเรือหมู่บ้านคลองมะขาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1

สถานที่ท่องเที่ยว

ส่วนที่แคบที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 2 บ้านโชคทราย ตลาดการค้าชายแดน บ้านหาดเล็ก และหลักเขตที่ 73 ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเล็ก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด

เส้นทางคมนาคม

บ้านหาดเล็ก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) เดิมเป็นถนนหมายเลข 318 ตราด - กลองใหญ่ - บ้านหาดเล็ก ใช้งบประมาณในการปรับปรุง 600 ล้านบาท และงบประมาณซ่อมแซมอีก 100 ล้านบาท ถนนสายนี้เป็นถนนโครงข่ายภาคตะวันออก คู่อินโดจีน จากกรุงเทพฯ - จังหวัดตราด - จังหวัดเกาะกง - จังหวัดก้อมปองโซม (กรุงพระสีหนุ) เป็นถนนสายสำคัญใช้ในการขนส่งสินค้าจากกรุงเทพฯ จังหวัดในภาคตะวันออก รวมทั้งจังหวัดตราด ลงเรือบรรทุกสินค้าตามท่าเรือต่าง ๆ ในพื้นที่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด เพื่อนำส่งขึ้นที่ท่าเรือ สีหนุวิลล์ในประเทศกัมพูชา และขนส่งต่อไปยังประเทศเวียดนามตอนใต้ และจะส่งผลให้การขนส่งสินค้าทางบกจากจังหวัดตราด สู่อุทยานมเปญ ประเทศกัมพูชา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 30 และลดระยะเวลาในการขนส่งเร็วกว่าทางน้ำ 3 เท่าตัว จะทำให้การขนส่งสินค้าสะดวกขึ้น และมีความรวดเร็ว ลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าได้มากขึ้น อีกทั้งจังหวัดตราด จะเป็นประตูเข้า-ออกของอินโดจีนอย่างแท้จริง เพราะเส้นทางสาย R10 Southern Coastal Sub corridor ระยะทางประมาณ 970 กิโลเมตร ซึ่งเริ่มต้นจาก กรุงเทพฯ-จังหวัดตราด (ประเทศไทย)-จังหวัดเกาะกง-จังหวัดก้อมโปต (ประเทศกัมพูชา)-จังหวัดฮาเตียน-จังหวัดกามา-จังหวัดนามแคน (ประเทศเวียดนาม) เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ของประเทศไทย ซึ่งมีศักยภาพในการค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวกับชายฝั่งของประเทศกัมพูชา ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการค้าและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมง ทรัพยากรพลังงานและอุตสาหกรรมเบา เป็นต้น ตลอดจนเชื่อมโยงไปจนถึงพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในประเทศเวียดนามซึ่งมีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปและอุตสาหกรรมเบา

บริบทของจุดผ่านแดนถาวรบ้านจำเปียม ตำบลปากคลอง อำเภอพนมทลสีมา จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

บ้านจำเปียม ตำบลปากคลอง อำเภอพนมทลสีมา จังหวัดเกาะกง เดิมคนไทยเรียกจังหวัดเกาะกงว่า ปังจันตคีรีเขตร สะกดว่า ปัตจันตคีรีเขตร์ หรือ ประจันตคีรีเขตร์ เป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศกัมพูชา ที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ตั้งอยู่บริเวณภาคตะวันตกเฉียงใต้ของราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศเหนือติดกับจังหวัดโพธิสัตว์ ส่วนทิศตะวันออกติดกับจังหวัดก้อมปองสปีอ และจังหวัดก้อมโปต ส่วนทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับเมืองสีหนุวิลล์และอ่าวไทย จังหวัดเกาะกง มีเมืองเอกคือ

กรุงเขมรระภูมินทร์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ ได้พระราชทานนาม แต่ไม่เป็นที่นิยมเรียก ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่นิยมเรียกเมืองเอกนี้ว่า กรุงเกาะกง ชาวเกาะกงทั้งที่มีเชื้อสายเขมรและไทย เรียกเมืองเอกนี้ว่า เกาะกง ซึ่งมีความหมายตรงตัวว่า "เกาะที่ชื่ออง" ต่อมาเมื่อช่วงที่เกาะกง อยู่ภายใต้ อิทธิพลของกรุงสยาม รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานนามเมืองแห่งนี้ ว่า ปัจจันตศิรีเขตร ซึ่งมีความหมายว่า "ปลายเขตแดนที่ภูเขา" และตั้งนามเมืองให้คล้องกับเมือง ประจวบคีรีขันธ์ (เดิมชื่อ บางนางรมย์) ซึ่งเมืองทั้งสองตั้งอยู่ในแนวเส้นรุ้งเดียวกัน เดิมที่ทำการเมืองเกาะกง ตั้งอยู่ที่เกาะเสด็จ ขึ้นต่อจังหวัดกัมโปต ต่อมาในปี 2502 ได้ทำการสร้างที่ทำการเมืองใหม่ ที่บ้านคองตง อำเภอเสมีคเมียนเจีย แล้วเสร็จ จึงได้แยกเกาะกงออกมาตั้งเป็นจังหวัดใหม่

จังหวัดเกาะกง มีพื้นที่ 11,160 ตร.กม. (4,310 ตร.ไมล์) แบ่งเป็น 8 อำเภอ 33 ตำบล 131 หมู่บ้าน (23,168 หลังคาเรือน) ประชากร 139,722 คน (ค.ศ. 2008) ความหนาแน่น 13 คน/ตร.กม. (32 คน/ตารางไมล์) ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพประมง การบริการการท่องเที่ยว การเกษตร รวมทั้งทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีหลายโรงงาน โดยมีสวัสดิการที่ดีและมีความมั่นคงทางอาชีพสูง

ด้านความมั่นคงและการเมือง หลังการเลือกตั้งทั่วไปในกัมพูชา เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2556 ซึ่งสมเด็จพระ สุน เซน ชนะการเลือกตั้ง ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อกันเป็นสมัยที่ 4 พรรคประชาชนกัมพูชาชนะการเลือกตั้งมีสมาชิกจำนวน 68 คน และพรรคฝ่ายค้านกัมพูชา คือ พรรคสงเคราะห์ชาติ มีสมาชิกจำนวน 55 คน ซึ่งการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีขึ้นภายในปี 2561 (ผู้มีสิทธิออกเสียงต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีอายุอย่างน้อย 25 ปี สส.1 คนต่อประชากร 50,000 คน) สถานภาพทางการเมืองในกัมพูชาปัจจุบันถือว่ามีเสถียรภาพ พรรคการเมืองสองพรรคหลัก ซึ่งประกอบขึ้นเป็นรัฐบาลกัมพูชาคือ พรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) ของสมเด็จพระ สุน เซน และพรรคฟุนซินเปค (FUNCINPEC) ของสมเด็จพระนโรดม รณฤทธิ์ สามารถร่วมมือกันได้อย่างราบรื่น ทั้งในด้านบริหารและด้านนิติบัญญัติ

ด้านเศรษฐกิจ กัมพูชามีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในทศวรรษที่ผ่านมา แต่อัตราการเติบโตก็ยังคงต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญภายในประเทศคือ การเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม มีความหลากหลายแต่เป็น โรงงานขนาดเล็ก ภาคบริการส่วนใหญ่ เกี่ยวข้องกับการค้าและความบันเทิง มีรายงานว่าพบน้ำมันและก๊าซธรรมชาติตามแนวชายฝั่ง ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลพยายามใช้นโยบายที่มีความมั่นคงกับหุ้นส่วน ทำให้เศรษฐกิจมหภาค มีประสิทธิภาพดี เพราะมีการปรับปรุงการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าว การเติบโตทางด้านการปลูกข้าวและการบริการยังคงต่อเนื่อง การนำเข้าเพิ่มขึ้นเพราะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนภายนอกได้ การส่งออกเพิ่มขึ้น หลังจากเศรษฐกิจมหภาคมีความเข้มแข็งประมาณ 4 ปี เศรษฐกิจของกัมพูชา

มีการเติบโตอย่างช้า ๆ เพราะวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาค การต่อสู้ทางการเมืองภายในประเทศ การลงทุนของต่างชาติและการท่องเที่ยว ผลจากการทำสงครามยาวนานในประเทศ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการศึกษา ทักษะในการทำงาน รวมทั้งขาดโครงสร้างพื้นฐาน ความไม่มั่นคงทางการเมืองและการฉ้อราษฎร์บังหลวงภายในรัฐบาลทำให้การลงทุนลดลง และลดความช่วยเหลือจากต่างชาติลงด้วย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม กัมพูชามีประชากร 15.14 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มของประชากรเฉลี่ยร้อยละ 2 ต่อปี โดยแบ่งเป็นประชากรที่มีอายุ 0-14 ปี ร้อยละ 35.8 ประชากรที่มีอายุ 15-64 ปี ร้อยละ 60.9 และประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 3.3 โดยประชากรประมาณร้อยละ 85 อาศัยอยู่ในเขตชนบท กัมพูชามีจำนวนแรงงานประมาณ 7 ล้านคน โดยเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 80 ของแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้กว่าร้อยละ 50 ของประชากร มีอายุน้อยกว่า 21 ปี ทั้งนี้ ประชากรร้อยละ 96 เป็นชาวกัมพูชา และอื่น ๆ ได้แก่ มุสลิมร้อยละ 2.2 เวียดนามร้อยละ 0.4 จีนร้อยละ 0.2 และที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยหรือชาวเขารวม 17 เผ่า ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม ไทย และจีน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 5

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 4 คน
2. ผู้ประกอบการ จำนวน 4 คน
3. ชาวบ้าน จำนวน 4 คน

ตาราง 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
สถานภาพบุคคล		
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	4	33.34
ผู้ประกอบการ	4	33.33
ชาวบ้าน	4	33.33
รวม	12	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	33.34
หญิง	1	8.33
รวม	12	100.00
อายุ		
41-50 ปี	9	75.00
51-60 ปี	1	8.33
61 ปีขึ้นไป	2	16.67
รวม	12	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	1	8.33
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	8.33
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1	8.33
มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.	2	16.67
อนุปริญญา / ปวส.	1	8.33
ปริญญาตรี	4	33.33
สูงกว่าปริญญาตรี	2	16.67
รวม	12	100.00
การประกอบอาชีพ / ธุรกิจ		
ค้าขาย	4	33.33
ธุรกิจส่วนตัวนอกเหนือการค้าขาย	3	25.00
รับจ้างทั่วไป	1	8.33
รวม	12	100.00
รายได้ต่อเดือน		
9,000-19,250 บาท	4	33.33
12,251-29,500 บาท	2	16.67

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
29,501-39,750 บาท	2	16.67
39,751-50,000 บาท	4	33.33
รวม	12	100.00
ภูมิลำเนา		
บ้านหาดเล็ก (หมู่ 4)	3	25.00
ที่อื่น ๆ		
อำเภอคลองใหญ่	3	25.00
จังหวัดตราด	1	8.33
จังหวัดบึงกาฬ	1	8.33
จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา	3	25.00
ราชธานีพนมเปญ ประเทศกัมพูชา	1	8.33
รวม	12	100.00
ตำแหน่งทางสังคม		
ผู้นำชุมชน	3	25.00
สมาชิกกลุ่ม/ประธานหอการค้า/ประธานสภ	2	16.67
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	7	58.33
รวม	12	100.00
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา		
ระหว่าง 5-10 ปี	2	16.67
มากกว่า 21 ปีขึ้นไป	10	83.33
รวม	12	100.00
ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
1-4 ครั้ง/เดือน	3	25.00
9-12 ครั้ง/เดือน	1	8.33
มากกว่า 12 ครั้ง/เดือน	8	66.67
รวม	12	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.67 เพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 9 คน อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน การศึกษาระดับต่ำกว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ระดับประโยควิชาชีพ จำนวน 2 คน ระดับอนุปริญญา/ระดับประโยควิชาชีพชั้นสูง จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน รายได้ต่อเดือน 9,000-19,250 บาท จำนวน 4 คน รายได้ 12,251-29,500 บาท จำนวน 2 คน รายได้ 29,501-39,750 บาท จำนวน 2 คน รายได้ 39,751-50,000 บาท จำนวน 4 คน ภูมิลำเนา บ้านหาดเล็ก (หมู่ 4) จำนวน 3 คน อำเภอคลองใหญ่ จำนวน 3 คน จังหวัดตราด จำนวน 1 คน จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 1 คน จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา จำนวน 3 คน ราชธานีพนมเปญ ประเทศกัมพูชา จำนวน 1 คน ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน สมาชิกกลุ่ม/ประธานหอการค้า/ประธานสภา จำนวน 2 คน ไม่มีตำแหน่งทางสังคม จำนวน 7 คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 2 คน มากกว่า 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 10 คน ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความถี่ 1-4 ครั้ง/เดือน จำนวน 3 คน ความถี่ 9-12 ครั้ง/เดือน จำนวน 1 คน ความถี่มากกว่า 12 ครั้ง/เดือน จำนวน 8 คน

กรณีตัวอย่างจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

กรณีศึกษารายที่ 1 : น้าเน (นามสมมุติ)

น้าเน (เน นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2557) เพศชาย อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับประโยควิชาชีพชั้นสูง ประกอบอาชีพเป็นช่างรับซ่อมรถจักรยานยนต์ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นคนจังหวัดทางภาคอีสานเข้ามารับจ้างทำงานหาเลี้ยงชีพในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เป็นเวลา 22 ปี เศษ มีรายได้ประมาณเดือนละ 15,000บาท ปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยา ซึ่งเป็นคนพื้นเพ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ไม่มีบุตรด้วยกัน น้าเนเป็นคนชอบอ่านหนังสือ และดูข่าวจากทีวีดาวเทียมเป็นประจำ สามารถพูดและฟังภาษาเขมรได้บ้างพอสมควร เคยไปพักอาศัยกับพรรคพวกในประเทศกัมพูชามาระยะหนึ่ง ชอบติดตามข่าวคราวเกี่ยวกับอาเซียนมากพอสมควร ในหนึ่งเดือนจะรับข่าวสารอาเซียนมากกว่า 20 ครั้ง

จากการสัมภาษณ์น้าเน เกี่ยวกับความรู้ในความพร้อมด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ให้ความหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้พอสมควร ว่าเป็นการรวมกลุ่มของ 10 ประเทศ เพื่ออำนาจในการต่อรองกับกลุ่มอื่น ๆ จะรวมได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับธรรมนูญของอาเซียน

ต้องใช้เวลาในการรวมตัวซึ่งคิดว่าความล้มเหลวส่วนหนึ่งอาจมาจากประเทศมหาอำนาจที่ไม่ปรารถนาให้รวมกันได้ อนาคตอาเซียนจะเป็นครัวโลกมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น แต่คิดว่าจีน อินเดีย รัสเซีย น่าจะร่วมยินดีด้วย

กัมพูชา เป็นประเทศที่ปกครองระบอบคอมมิวนิสต์เก่าเช่นเดียวกับ ลาว และเวียดนาม จะมีปัญหาบ้างในเรื่องของสิทธิมนุษยชน ส่วนพม่า อินโดนีเซีย อาจจะมีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนบ้างเหมือนกัน การต่อต้านการทุจริต เห็นว่าทั้งประชาคมอาเซียน เป็นระบบอุปถัมภ์ ถูกปลุกฝังมาตั้งแต่สมัยก่อน เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจเหนือประชาชน มีการคอร์รัปชันเพื่อให้สมาคมมุ่งหมาย ไม่เหมือนคนยุโรป หรือโลกมีศตวรรษใหม่ มีความรู้ในเรื่องของประชาธิปไตย รู้จักการแบ่งปัน ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน

การเผชิญภัยต่อความมั่นคง คิดว่ายังไม่มีความพร้อม น่าจะอยู่ในขั้นเตรียมการเท่านั้น จะพร้อมได้ก็ต่อเมื่อมีมาตรการที่ดีกว่านี้ กรณีเกิดภัยพิบัติ น่าจะช่วยเหลือกันได้ มีการร่วมมือในการฝึกภัยจากการก่อการร้าย มีเพียงแค่การฝึกร่วมกันเท่านั้น

ประโยชน์ด้านการเมืองน่าจะดี เพราะมีอำนาจต่อรองกับกลุ่มประเทศอื่น ถ้ารวมกันไม่ได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการเมืองภายในของแต่ละประเทศ มีการตั้งกองกำลังซีโต้ สังคมและวัฒนธรรมไม่ได้ถูกแบ่งแยกโดยเส้นเขตแดนเพิ่มการเจรจาโดยให้เงินเป็นหลัก

เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรวมกัน อยู่ที่เศรษฐกิจเป็นอันดับหนึ่ง แล้วถึงค่อยปรับการเมืองตาม อาเซียนต้องกินดีอยู่ดีก่อนเน้นการค้าชายแดน ปัญหาและอุปสรรค ใ้คงเว้นการพูดคุยในเรื่องภูมิหลังที่จะทำให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยก แล้วสร้างให้เป็นบรรทัดฐานใหม่ ข้อเสนอแนะในเรื่องการเมือง แต่ละประเทศต้องปรับการเมืองภายในประเทศตัวเองเสียก่อน แล้วจึงค่อยมารวมตัวกัน

ความพร้อมด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เข้าใจว่าอาเซียนจะต้องเป็นครัวโลกเพราะมีแหล่งทรัพยากรที่สำคัญทั้งด้านการเกษตร การประมง ประชาชนในอาเซียนจะได้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากการผลิตในครัวเรือน สร้างรายได้ในครัวเรือน สร้างงานให้เป็นไปตามกลไกของหลักเศรษฐศาสตร์ มีการงดเว้นการเก็บภาษีในสินค้าบางประเภท แต่ก็ยังต้องมีการจ่ายค่าธรรมเนียมในการส่งออกอยู่ดี จึงอาจเป็นช่องทางในการทุจริตให้กับเจ้าหน้าที่ได้ การไม่เสียภาษีเข้าไม่เป็นผลดี ต้องมีกฎระเบียบที่เข้มงวดขึ้น ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราใกล้เคียงกันอยู่แล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับ คืออำนาจในการต่อรองจากการเป็นครัวโลก เพื่อให้ผลผลิตของอาเซียนไม่ถูกเอาเปรียบ ต้องมีการเสริมสร้างความร่วมมือในเรื่องของการส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมทั้งสามด้าน เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ คือการแบ่งโซนในการเพาะปลูก ปริมาณของผลผลิตจะเป็นตัวกำหนดราคาในตลาดโลก ต้องดูกลไกตลาดโลก อุปทานต้องตรงกับอุปสงค์ ปัญหาจะเกิดจาก

การปลูกพืชชนิดเดียวกัน ต้องมีข้อตกลงและมีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง และมีความจริงจังในการร่วมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน น่าจะให้ฟังว่าเคยไปพักอาศัยอยู่ในประเทศกัมพูชา เคยสัมผัส รู้จักกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี กัมพูชาและไทย ส่วนใหญ่เหมือนกันทุกอย่าง แตกต่างกันที่ภาษาเท่านั้น วิถีชีวิตเหมือนกัน เหมือนแผ่นดินเดียวกัน การเมืองเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง การที่จะทำให้วัฒนธรรมเข้ากันได้ดี ต้องทำให้ประชาชนสามารถผ่านแดนได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ให้มีความง่าย แต่ก็หมายถึงเฉพาะคนเท่านั้น ไม่ใช่โจรผู้ร้ายหรือบุคคลต้องห้าม เป็นคนที่สามารถควบคุมได้ จึงจะไม่กระทบต่อความมั่นคงและสิทธิมนุษยชนกฎหมายของกัมพูชายังไม่เป็นสากลเท่าที่ควร ยังใช้วัฒนธรรมเดิม ๆ ประชาชนทั้งสองดินแดนมีความเป็นอยู่ที่เหมือนกัน กลมกลืนกัน ดินแดนเป็นเรื่องที่ทำให้วัฒนธรรมแตกแยก ความร่วมมือเกิดจากความเป็นปึกแผ่นระหว่างพี่น้องอยู่แล้ว มีการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา การแสดงทางวัฒนธรรม เื่อนใจที่มีอิทธิพลจะเกิดจากกลุ่มที่มีความเห็นต่าง ของแต่ละประเทศ ปัญหาอุปสรรคที่จะทำให้เกิดความยากในการรวมตัว คือสงคราม ความขัดแย้งภายในประเทศ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ ข้อเสนอแนะในเรื่องวัฒนธรรม ต้องมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ชำนาญการในด้านต่าง ๆ ไม่ต้องสร้างภาพ และทำอย่างยั่งยืน

กรณีศึกษารายที่ 2 ตั่ว (นามสมมุติ)

พี่ตั่ว (ตั่ว นามสมมุติ. สัมภาษณ์. 2557) เป็นผู้หญิง อายุ 50 ปี เกิดที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ปัจจุบันรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แห่งหนึ่งในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทำงานมาแล้วประมาณ 25 ปี มีรายได้เดือนละประมาณ 40,000 บาท สมรสกับนายทหารเรือ มีบุตร 2 คน ปัจจุบันส่งไปเรียนระดับมัธยมศึกษาในตัวจังหวัดตราด พี่ตั่วอยู่ในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด มาทั้งชีวิตเว้นแต่ในช่วงที่ไปเรียนหนังสือเท่านั้น เห็นความเป็นไปโดยตลอด ทั้งเรื่องของคน สภาพทั่วไปของอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ไม่ว่าจะ เป็นสังคม เศรษฐกิจ การเมืองท้องถิ่นการศึกษา และที่ดีที่สุดคือการสาธารณสุข แต่ไม่ค่อยได้ติดตามเรื่องของอาเซียน เดือนหนึ่งจะรับข่าวสารไม่ถึง 4 ครั้ง จากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของสาธารณสุข โทรทัศน์ และวิทยุ

พี่ตั่วให้สัมภาษณ์เรื่องความพร้อมในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนว่าทราบดีว่าอาเซียนคือ การทำให้กลุ่มประเทศทั้ง 10 ประเทศ มีความมั่นคง ร่วมมือกันด้านการก่อการร้าย อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความปลอดภัย มีหลักนิติธรรม ในการปกครองในกลุ่มสมาชิกอาเซียนไม่ว่าเราจะไปอยู่ตรงไหนก็จะได้รับการคุ้มครองตามสิทธิ ถึงแม้ว่าแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างในการปกครองของแต่ละประเทศ ความสามารถในการต่อต้าน

การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ประชาชนต้องช่วยรัฐอีกทางหนึ่งในการเป็นหูเป็นตาแจ้งข่าวสารทั้ง 10 ประเทศ น่าจะมีความสามารถในการช่วยกันต่อต้านการก่อการร้าย มีความร่วมมือในการป้องกันภัย การเสริมสร้างความร่วมมือในรูปแบบของการให้ความรู้ และมีการรวบรวมข้อคิดเห็น คือต้องมีความรู้ก่อนจึงจะมีความคิดเห็น จะนำมาสู่ความร่วมมือ เจื่อนใจที่จะทำให้การรวมกันตัวสำเร็จ คือ การมีข้อตกลงที่ยอมรับได้ร่วมกัน มีกฎระเบียบ ปัญหาและอุปสรรคน่าจะมาจาก การไม่มีความรู้ ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน การไม่ยอมรับในกฎกติการ่วมกัน ข้อเสนอแนะรัฐต้องส่งเสริมความรู้ให้มากขึ้น

ส่วนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เห็นว่าความสำคัญก็เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการค้า การลงทุน ของกลุ่มประเทศต่อภูมิภาคอื่น ความรู้ในเรื่องเขตการค้าเสรีและข้อตกลงทางการค้า ทราบเพียงว่ามีกรอบเงื่อนไขสำหรับสินค้าบางประเภท แต่ไม่ทราบรายละเอียดว่ามีสินค้าใดบ้าง รัฐต้องให้ความรู้เสียก่อน เรื่องระบบเงินตรา ทราบเพียงว่าประเทศกัมพูชาใช้ได้ทั้งเงินเรียล ดอลลาร์ และเงินบาท ส่วนสกุลเงินอื่นในประเทศสมาชิกอาเซียน รู้เพียงแค่หน่วยของสกุลเงินเท่านั้น แต่ไม่รู้มูลค่า ไม่สามารถเปรียบเทียบข้ามสกุลเงินได้ น่าจะมีการใช้สกุลเงินของอาเซียนเองเหมือนทางยุโรป ประโยชน์ที่น่าจะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่วนตัวแล้วไม่น่าจะเกี่ยวข้องแต่ในพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด น่าจะเป็นศูนย์กลางในการขนส่งสินค้า และมีมูลค่าจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน การเสริมสร้างความร่วมมือในท้องถิ่นภาครัฐจะต้องช่วยเหลือ เช่น ภาครัฐเป็นตัวกลางในการส่งเสริม ให้การต่อ ยอดจากแนวคิดของชุมชน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจื่อนใจที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความสำเร็จมาจากภาษี ความร่วมมือ จะทำให้การลงทุนเกิดความคล่องตัวในการดำเนินกิจการ อุปสรรคมาจากแต่ละประเทศมีสินค้าที่ผลิตเหมือนกัน อาจจะขายไม่ได้จึงเห็นว่าควรจะเป็นการรับจ้างขนส่งแทน หรือรับแปรรูปสินค้าดีกว่ารัฐต้องส่งเสริมหาช่องทางให้

สำหรับด้านประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน บอกว่าความสำคัญทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จะทำให้เกิดความร่วมมือทางด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยด้านสุขภาพ การป้องกันโรคระบาดมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีการเฝ้าระวังร่วมกันทั้งการต่อต้านโรคระบาด และโรคติดต่อ หากการสาธารณสุขของประเทศเพื่อนบ้านดีขึ้น จากการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของความรู้ การรักษา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ มากขึ้นและดีขึ้นก็จะสามารถป้องกันการนำโรคระบาดและโรคติดต่อเข้ามา ด้านสิทธิมนุษยชนต้องยอมรับในสิทธิของบุคคลตามแบบฉบับของสมาชิกแต่ละประเทศ ต้องรู้ว่าแต่ละประเทศมีวัฒนธรรมที่ต่างจากเราอย่างไร ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของคนอื่นด้วย เคารพสิทธิจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ร่วมกันที่ดี การส่งเสริมความร่วมมือ คือต้องให้ความรู้ และการยอมรับ เจื่อนใจมาจากการต้องยอมรับในความแตกต่าง ตามข้อตกลง และไม่แทรกแซง

หรือมีความพยายามเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของคนอื่น ต้องคอยช่วยเหลือ มีข้อตกลงที่ขอรับได้ทุกฝ่าย ในการอยู่ร่วมกัน ความรู้ ข้อตกลงร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การให้การช่วยเหลือเมื่อเห็นว่า ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ปัญหาและอุปสรรค คือความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรม ความเข้าถึง ความเจริญ ทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การสาธารณสุข ล้าหลังทำให้การก้าวไปไม่พร้อมกัน

กรณีศึกษารายที่ 3 นายต้อง (นามสมมุติ)

ลุงต้อง เพศชาย อายุ 52 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันการศึกษาในกรุงเทพฯ เกิดที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สมรสกับคนต่างพื้นที่ ไม่มีบุตร ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของ บริษัทขนส่งสินค้า มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 50,000 บาท และยังเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบล แห่งหนึ่งในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่มาทั้งชีวิต เมื่อสมัยเป็นวัยรุ่น เคยหิ้วของไปค้าขายที่จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา เข้าออกไปมาอยู่หลายปี สร้างรายได้เป็นกอบ เป็นกำจนมีฐานะร่ำรวยในปัจจุบัน เห็นและทราบดีในเรื่องของความเป็นไปทั้งเรื่องการพัฒนา ท้องถิ่น การพัฒนาอาชีพ การก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ มาโดยตลอด ในหนึ่งเดือนจะได้รับ ข่าวสารอาเซียนประมาณ 12 ครั้ง จากการประชุมสภาเทศบาล ข่าวสารทางวิทยุ และโทรทัศน์

ลุงต้อง ทราบความหมายของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นอย่างดี สำหรับด้าน ประชาคมสังคมและการเมืองอาเซียน ให้ความเห็นว่ามีความสำคัญอย่างมาก หากว่าการเมืองของแต่ละประเทศไม่เข้มแข็ง ประชาชนจะไม่สามารถเข้าถึงความมั่นคงได้ ต้องยอมรับว่าถ้ามองดูทั้ง 10 ประเทศ ในบางประเทศอาจจะยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร ความรู้ของประชาชนแต่ละ ประเทศมีไม่เท่ากัน ความสนใจ ความพร้อมไม่เท่ากัน ด้านความมั่นคง ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ การมีค่านิยมร่วมกันในเรื่องการต่อต้านการทุจริตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต้องยอมรับว่าชุมชนที่จะ เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาชนยังไม่รู้ถึงสิทธิของตนเองเลย ทั้งเรื่องการเดินทางผ่านเข้าออก ระหว่างประเทศ เรื่องการทำการค้า ส่วนมากยังไม่มีความเข้าใจเลย การมีส่วนร่วมในการต่อต้าน การทุจริตก็เหมือนกัน ยกตัวอย่างในชุมชนของลุงต้องเอง ประชาชนยังไม่กล้าที่จะแสดงออกในเรื่อง การแจ้งข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นให้แก่หน่วยงานเมื่อพบเห็นปัญหาของชุมชนที่เกิดขึ้น จากการเอารัดเอาเปรียบหรือการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งเห็นว่าเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานต้องเร่ง ส่งเสริมการแสดงออก โดยเริ่มส่งเสริมตั้งแต่เด็ก ๆ ในเรื่องของการป้องกันภัยพิบัติหรือภัย ธรรมชาติระหว่างประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือ สนับสนุนอุปกรณ์ต่าง ๆ ระหว่างประเทศได้เลยเนื่องจากไม่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศในเรื่องของภัยพิบัติ ต้องสอนให้ชาวบ้านทราบถึงภัยต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ หน่วยงานรัฐต้องทำให้เห็นผลจากการแจ้งข่าวสารด้วย ต้องมีการประชาสัมพันธ์ จากองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ สร้างความพร้อมในทุก ๆ ด้านให้กับชุมชน ประโยชน์ที่จะ

ได้รับ คิดว่าได้รับในเรื่องของธุรกิจและการค้าขายมากกว่าการท่องเที่ยว สำหรับเรื่องความมั่นคงจะเห็นผลน้อยมาก ปัญหาทางสังคมจะมากขึ้น เช่น เรื่องขยะ อาชญากรรม การแข่งขัน ปัญหาด้านสาธารณสุขจะมากขึ้น การเมืองท้องถิ่นจะไปจัดการเรื่องการเมืองระหว่างประเทศไม่ได้ การสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค และอุปสรรค คือการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถที่จะไปดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ด้วยตนเอง และยังไม่ทราบว่าต้องขออนุญาตจากจังหวัด หรือกระทรวงการต่างประเทศ ข้อเสนอแนะคืออยากให้มีการรองรับการเมืองท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดชายแดน ในการช่วยเหลือด้านกักขังพิบัติ ให้สามารถตัดสินใจได้ทันถ่วงที เพราะเคยมีการร้องขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ไปช่วยเหลือในเรื่องการอบรมป้องกันกักขังพิบัติในพื้นที่จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา แต่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ เนื่องจากไม่มีข้อบัญญัติไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ

ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ลุงต้องมองว่าอาเซียนจะต้องดีขึ้นเพราะมีกำลังซื้อจากประชากรมากขึ้น โอกาสทางการค้าจะมากขึ้นในเรื่องของภาษี การปลอดภาษี ชาวบ้านยังรู้เรื่องน้อยมาก รวมทั้งระบบแลกเปลี่ยนเงินตรา ตนเองก็ไม่รู้เรื่องค่าเงินเหมือนกัน รู้แต่เพียงว่าประเทศกัมพูชาสามารถใช้เงินไทยได้เท่านั้น อาเซียนไม่มีการแสดงการแลกเปลี่ยนเงินระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนเลย ประเทศไทยต้องเอาเงินบาทเป็นหลักในการเทียบเงินกับประเทศอื่น ๆ คิดว่าประโยชน์ที่จะได้มากที่สุดจะมาจากการท่องเที่ยวและการค้าขายรองลงมาจากอำเภอคลองใหญ่เป็นเมืองหน้าด่าน ชาวบ้านจะได้รายได้จากการค้าขายและเป็นจุดพักของคนเดินทาง แต่อำเภอคลองใหญ่มีพื้นที่ในการรองรับน้อยมาก คนลงทุนในพื้นที่เองไม่กล้าลงทุน และยังไม่มีความคิดรวมทุนของคนในอำเภอคลองใหญ่ แต่หากมีนักลงทุนต้องการจะมาลงทุนก็พร้อมที่จะหาพื้นที่รองรับได้ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชาในระดับท้องถิ่น และส่วนราชการในพื้นที่มีความร่วมมือกันบ่อยครั้ง เช่น การจัดงานแสดงสินค้า เงื่อนไขที่มีอิทธิพล คือการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในทุกด้านให้มากที่สุด เช่น ทำการอบรมสัมมนา ปัญหาและอุปสรรค คือประชาชนส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการให้ความร่วมมือไม่ยอมรับรู้ เว้นแต่ผู้ประกอบการค้าหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างประเทศเท่านั้นที่ให้ความสนใจ

สำหรับด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ลุงต้องไม่ค่อยได้กินอาหารกัมพูชาบ่อยเท่าไรแต่เรื่องวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เห็นว่า กัมพูชาก็คล้ายกับไทยมาก เช่น อาหารการกิน ประเพณีทางศาสนา การทำบุญ วัด พระ พิธีบำเพ็ญกุศลศพ เข้าพรรษา ออกพรรษา ทอดกฐินสามัคคี ที่มีเหมือนกัน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ วัฒนธรรมแทบจะไม่มีแตกต่างกับไทย เรื่องความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นดีมาก วัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ทำให้ลดการขัดแย้ง หลังจากทั้งสองประเทศไปมาหาสู่กันง่ายขึ้น สะดวกมากขึ้น ความสัมพันธ์ก็จะดีขึ้น เช่น ปัญหา

ของความล้มพันธ์มาจากการผ่านเข้าออก ต้องสะดวกกว่าที่เป็นอยู่คลองใหญ่-เกาะกง เกินครึ่งเป็นพี่น้องกัน ต้องการที่จะผ่านเพื่อไปทำบุญให้มากกว่าเดิม

ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

1. ด้านประชากรการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
2. ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ตาราง 2 แสดงข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชากรการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. ด้านประชากรการเมืองและความมั่นคงอาเซียน		
1.1 ความสำคัญของการเป็นประชากรการเมือง และความมั่นคงอาเซียน		
1.1.1 มีอำนาจในการต่อรองกับภูมิภาคอื่น	10	83.30
1.1.2 มีความมั่นคงในภูมิภาค	9	75.00
1.1.3 มีความเสมอภาคในภูมิภาค	10	83.30
1.1.4 มีความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	10	83.30
1.2 การมีค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล		
1.2.1 การมีค่านิยมร่วมกัน	7	53.80
1.2.2 ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองตามหลักมนุษยชนมากขึ้น	9	75.00
1.2.3 การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม	10	83.30
1.2.4 การต่อต้านการทุจริต	9	75.00
1.2.5 การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล	6	50.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1.3 ความสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ		
1.3.1 ความสามารถเผชิญภัยการก่อการร้าย	12	100.00
1.3.2 ความสามารถเผชิญภัยด้านยาเสพติด	10	83.30
1.3.3 ความสามารถเผชิญภัยด้านการค้ามนุษย์	9	75.00
1.3.4 ความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ	8	66.66
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน		
1.4.1 อำนาจในการต่อรองกับภูมิภาคอื่น	10	83.30
1.4.2 อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความปลอดภัย	9	75.00
1.4.3 มีความมั่นคงตามแนวชายแดน พึ่งพาอาศัยกัน	8	66.66
1.4.4 ประชาชนมีความสุข มีความสงบเรียบร้อย	10	83.30
1.4.5 มีการช่วยเหลือ	10	83.30
1.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค		
1.5.1 ชุมชนต้องเข้มแข็ง มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ	10	83.30
1.5.2 จัดให้มีการพูดคุย มีการฝึกแลกเปลี่ยน	10	83.30

จากตาราง 2 แสดงว่าความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ดังนี้

ความสำคัญของการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เรียงลำดับดังนี้

1. มีอำนาจในการต่อรองกับภูมิภาคอื่น มีความเสมอภาคในภูมิภาค มีความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

2. มีความมั่นคงในภูมิภาค จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

การมีค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ตามลำดับดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
  2. ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนมากขึ้น และการต่อต้านการทุจริต จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00
  3. การมีค่านิยมร่วมกัน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80
  4. การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00
- ความสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ เรียงตามลำดับดังนี้
1. ความสามารถเผชิญภัยการก่อการร้าย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
  2. ความสามารถเผชิญภัยด้านยาเสพติด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
  3. ความสามารถเผชิญภัยด้านการค้ามนุษย์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00
  4. ความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66
- ประโยชน์ที่จะได้รับการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เรียงตามลำดับดังนี้
1. อำนาจในการต่อรองกับภูมิภาคอื่น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
  2. ประชาชนมีความสุข มีความสงบเรียบร้อย และมีการช่วยเหลือเกื้อกูล จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
  3. อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความปลอดภัย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00
  4. มีความมั่นคงตามแนวชายแดน พึ่งพาอาศัยกัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66
- การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค ตามลำดับดังนี้
- ชุมชนต้องเข้มแข็ง มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ และจัดให้มีการพูดคุย มีการฝึกแลกเปลี่ยน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

ตาราง 3 แสดงความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
2. ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
2.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
2.1.1 มีอำนาจต่อรองทางการค้า	12	100.00
2.1.2 เศรษฐกิจดีขึ้น ประชาชนมีรายได้มากขึ้น	8	66.66
2.1.3 เส้นทางคมนาคมดีขึ้น	10	83.30
2.1.4 มีการกระจายสินค้ามากขึ้น	6	50.00
2.2 ความรู้ในเรื่องของการค้าเสรี และข้อตกลงทางการค้า		
2.2.1 ขอบเขตของการค้าเสรี	5	41.67
2.2.2 ข้อตกลงทางการค้า	7	58.33
2.3 ความรู้ในเรื่องของระบบเงินตรา		
2.3.1 รู้แต่หน่วยสกุลเงิน แต่ไม่ทราบมูลค่าเปรียบเทียบ	8	66.66
2.3.2 ต้องการสกุลเงินเป็นกลาง	8	66.66
2.3.3 รู้เฉพาะค่าเงินในท้องถิ่นเท่านั้น	8	66.66
2.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
2.4.1 เป็นศูนย์กลางทางการค้า มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อจาก การค้าการลงทุน	10	83.30
2.4.2 รายได้มากขึ้นจากการลดกำแพงภาษี	6	50.00
2.4.3 มีความเจริญ มีความมั่งคั่ง ประชาชนมีรายได้เพิ่ม	8	66.66
2.4.4 มีเส้นทางคมนาคมดีขึ้น	7	58.33
2.4.5 สร้างโอกาสทางการค้า	8	66.66
2.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค		
2.5.1 รัฐต้องเป็นแกนนำในการส่งเสริม	12	100.00
2.5.2 ส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน	8	66.66
2.5.3 จัดการแสดงสินค้า	11	91.63
2.5.4 ส่งเสริมการท่องเที่ยว	10	83.30

จากตาราง 3 แสดงว่าความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

ความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เรียงลำดับดังนี้

1. มีอำนาจต่อรองทางการค้า จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. เส้นทางการคมนาคมดีขึ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
3. เศรษฐกิจดีขึ้น ประชาชนมีรายได้มากขึ้น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66
4. มีการกระจายสินค้ามากขึ้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ความรู้ในเรื่องของการค้าเสรี และข้อตกลงทางการค้า เรียงลำดับดังนี้

1. ข้อตกลงทางการค้า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33
2. ขอบเขตของการค้าเสรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67

ความรู้ในเรื่องของระบบเงินตรา เรียงลำดับดังนี้

รู้แต่หน่วยสกุลเงิน แต่ไม่ทราบมูลค่าเปรียบเทียบ ต้องการสกุลเงินเป็นกลาง และรู้เฉพาะค่าเงินในท้องถิ่นเท่านั้น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เรียงลำดับดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางทางการค้า มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อจากการค้าการลงทุน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
2. มีความเจริญ มีความมั่งคั่ง ประชาชนมีรายได้เพิ่ม และสร้างโอกาสทางการค้า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66

3. มีเส้นทางคมนาคมดีขึ้น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33

4. รายได้มากขึ้นจากการลดกำแพงภาษี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค เรียงลำดับดังนี้

1. รัฐต้องเป็นแกนนำในการส่งเสริม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. จัดการแสดงสินค้า จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
4. ส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66

ตาราง 4 แสดงความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคม
สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
3. ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน		
3.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม อาเซียน		
3.1.1 เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์	12	100.00
3.1.2 เกิดสัมพันธภาพที่ดีในภูมิภาค	10	83.30
3.2 ความรู้ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน		
3.2.1 ยังมีการติตรอนและการละเมิดสิทธิมนุษยชน	10	83.30
3.2.2 ต้องการให้มีความเท่าเทียมและเสมอภาค ในเรื่องอาชีพ ความคิด สิทธิเสรีภาพ	10	83.30
3.2.3 ประชาชนยังไม่มีความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน	9	75.00
3.3 ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมความเป็นอยู่		
3.3.1 ความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน วัฒนธรรมคล้ายกัน	6	50.00
3.3.2 มีบรรพบุรุษเดียวกัน	6	50.00
3.3.3 ยังมีความเข้าใจในประเพณีน้อยมาก	7	58.33
3.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน		
3.4.1 การสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม	10	83.30
3.4.2 การอยู่อย่างมีความสุข มีความเอื้อเพื่อ ช่วยเหลือกัน	11	91.63
3.4.3 มีการแบ่งปันเรื่องในการศึกษา	11	91.63
3.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค		
3.5.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการสาธารณสุข	10	83.30
3.5.2 มีการจัดงานแสดงวัฒนธรรมร่วมกัน	11	91.63
3.5.3 แสดงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	11	91.63

จากตาราง 4 แสดงว่าความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ดังนี้

ความสำคัญของการเป็นประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน เรียงลำดับดังนี้

1. เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. เกิดสัมพันธภาพที่ดีในภูมิภาค จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

ความรู้ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน เรียงลำดับดังนี้

1. ยังมีการติรอนและการละเมิดสิทธิมนุษยชน และต้องการให้มีความเท่าเทียมและเสมอภาคในเรื่อง อาชีพ ความคิด สิทธิเสรีภาพ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

2. ประชาชนยังไม่มีความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมความเป็นอยู่ เรียงลำดับดังนี้

1. ยังมีความเข้าใจในประเพณีน้อยมาก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33

2. มีความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน วัฒนธรรมคล้ายกัน และมีบรรพบุรุษเดียวกัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เรียงลำดับดังนี้

1. การอยู่อย่างมีความสุข มีความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกัน และมีการแบ่งปันเรื่องในการศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63

2. การสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค เรียงลำดับดังนี้

1. มีการจัดงานแสดงวัฒนธรรมร่วมกัน และแสดงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63

2. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการสาธารณสุข จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 12 คน ได้แก่ ประชาชนชาวไทยในจังหวัดตราด ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จำนวน 8 คน คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ 3 คน ผู้ประกอบการ 3 คน ชาวบ้าน 2 คน และผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญชาวกัมพูชา จำนวน 4 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐ 1 คน ผู้ประกอบการ 1 คน และชาวบ้าน 2 คน เห็นว่าเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ตาราง 5 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. การยอมรับตามข้อตกลงและกฎระเบียบ	12	100.00
2. นโยบายทางการเมือง และการปกครอง	10	83.30
3. ปัญหาเขตแดน	12	100.00
4. ความร่วมมือ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์เป็นหลัก	11	91.63
5. ปัญหาภายในประเทศ	9	75.00

จากตาราง 5 แสดงว่าเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. การยอมรับตามข้อตกลงและกฎระเบียบ และปัญหาเรื่องเขตแดน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. ความร่วมมือไม่เห็นแก่ผลประโยชน์เป็นหลัก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63
3. นโยบายทางการเมือง และการปกครอง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
4. ปัญหาภายในประเทศ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ตาราง 6 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. การไม่เอารัดเอาเปรียบ	10	83.30
2. ภาษี	7	58.33
3. องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจ	12	100.00
4. ความปลอดภัยในการลงทุน	7	58.33
5. อัตราแลกเปลี่ยนเงิน	8	66.66

จากตาราง 6 แสดงว่าเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. องค์กรความรู้ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. การไม่เอารัดเอาเปรียบ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
3. อัตราแลกเปลี่ยนเงิน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66
4. ภาษี และความปลอดภัยในการลงทุน ร้อยละ 58.33

ตาราง 7 แสดงเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. เขตแดนเป็นที่ทำให้วัฒนธรรมถูกปิดกั้น	12	100.00
2. การยอมรับในความแตกต่างของสังคม	11	91.63
3. ความร่วมมือของประชาชน	12	100.00
4. ภาษา	12	100.00
5. ความจริงใจ	9	75.00

จากตาราง 7 แสดงว่าเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. เขตแดนเป็นสิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมถูกปิดกั้น ความร่วมมือของประชาชน และภาษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. การยอมรับในความแตกต่างของสังคม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63
3. ความจริงใจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ตาราง 8 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. ปัญหาภายในประเทศ	12	100.00
2. การขาดความรู้ของประชาชน	11	91.63
3. ศักยภาพและความเจริญของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน	10	83.10

จากตาราง 8 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. ปัญหาภายในประเทศ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. การขาดความรู้ของประชาชน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63
3. ศักยภาพและความเจริญของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.10

ตาราง 9 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. ความรู้ด้านเศรษฐกิจอาเซียนของประชาชน	10	83.30
2. รายได้ของประชาชน	11	91.63
3. กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่	8	66.66
4. การค้าตกอยู่กับกลุ่มทุน	10	83.30

จากตาราง 9 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. รายได้ของประชาชน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.63
2. ความรู้ด้านเศรษฐกิจอาเซียนของประชาชน และการค้าตกอยู่กับกลุ่มทุน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
3. กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66

ตาราง 10 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. ความขัดแย้งทางการเมืองและปัญหาภายในประเทศ	6	50.00
2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ความเจริญทางเทคโนโลยี การสื่อสาร	7	58.33
3. ภาษา	12	100.00
4. ประชาชนขาดความกระตือรือร้น	8	66.66
5. การสาธารณสุขที่ล่าช้า	8	66.66

จากตาราง 10 แสดงปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. ภาษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33
2. ประชาชนขาดความกระตือรือร้น และการสาธารณสุขที่ล่าช้า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66
3. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ความเจริญ ทางเทคโนโลยี การสื่อสาร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33
4. ความขัดแย้งทางการเมืองและปัญหาภายในประเทศ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

ตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. รัฐต้องส่งเสริมการศึกษา/การเรียนรู้	12	100.00
2. สร้างความสัมพันธ์ มีการฝึกด้านความมั่นคงร่วมกัน	9	75.00
3. จัดตั้งองค์กรระดับพื้นที่ดูแลท้องถิ่น	6	50.00

จากตาราง 11 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน
 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. รัฐต้องส่งเสริมการศึกษา/การเรียนรู้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. สร้างความสัมพันธ์ มีการฝึกด้านความมั่นคงร่วมกัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00
3. จัดตั้งองค์กรระดับพื้นที่ดูแลท้องถิ่น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมเศรษฐกิจ
 อาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. กุญแจเบียบต้องชัดเจนและเข้มงวด	9	75.00
2. รัฐต้องแก้ไข ส่งเสริมให้มีการลงทุนส่งเสริมให้มีการแปรรูป สินค้านำ	11	91.63
3. รัฐส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาเซียน	12	100.00
4. สร้างอาชีพให้กับประชาชน	7	58.33
5. งดเว้นภาษีในการแสดงสินค้านำระหว่างประเทศ	7	58.33
6. หาวิธีกระจายรายได้	6	50.00

จากตาราง 12 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้าน
 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. รัฐส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาเซียน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. รัฐต้องแก้ไข ส่งเสริมให้มีการลงทุนส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้านำ จำนวน 11 คน คิดเป็น
ร้อยละ 91.63
3. กุญแจเบียบต้องชัดเจนและเข้มงวด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00
4. สร้างอาชีพให้กับประชาชน และงดเว้นภาษีในการแสดงสินค้านำระหว่างประเทศ
จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33
5. หาวิธีกระจายรายได้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 13 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ	จำนวน (N = 12)	ร้อยละ
1. ส่งเสริมการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น	12	100.00
2. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา	12	100.00
3. ส่งเสริมงานด้านการสาธารณสุข	10	83.30
4. จัดการแสดงทางวัฒนธรรมของแต่ละชาติ	9	75.00

จากตาราง 13 แสดงข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียนด้านประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน ตามลำดับดังนี้

1. ส่งเสริมการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. ส่งเสริมงานด้านการสาธารณสุข จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30
3. จัดการแสดงทางวัฒนธรรมของแต่ละชาติ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) : กรณีศึกษาจุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด” ผู้วิจัยมุ่งหวังเพื่อศึกษาความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน และข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 12 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ผลการวิจัยสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

1. ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

จากการวิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึงความสำคัญของการรวมกันเพื่อเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยเห็นว่าอาเซียนจะมีอำนาจในการต่อรองกับภูมิภาคอื่น ทำให้เกิดความมั่นคงภายในกลุ่มประเทศมากขึ้น เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาค ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

ระหว่างชาติสมาชิก และเห็นว่าการรวมกันทางการเมืองไม่น่าจะทำได้ เพราะแต่ละประเทศก็มีรูปแบบการปกครองตามแบบของตนเองอยู่แล้ว หากรวมกันได้ก็จะสร้างความมั่นคงแข็งแกร่งให้กับกลุ่มชาติสมาชิก

การมีค่านิยมร่วมกันในด้านการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เห็นว่ามีความพร้อมในการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน มีความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริต มีค่านิยมร่วมกัน และมีการส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

ความสามารถในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ จะสามารถร่วมกันเผชิญภัยจากการก่อการร้าย ร่วมกันด้านยาเสพติด ต่อต้านการค้ามนุษย์ และพร้อมที่จะช่วยเหลือกันเมื่อเกิดภัยพิบัติ

ประโยชน์ที่จะได้รับ คือการมีอำนาจในการต่อรอง ประชาชนจะมีความสุข มีการช่วยเหลือเกื้อกูล อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีความปลอดภัย

การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค ต้องมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยน

2. ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมีอำนาจในการต่อรองทางด้านการค้าจากภูมิภาคอื่นของโลก ประชาชนจะมีรายได้มากขึ้นจากเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีการกระจายสินค้าและรายได้มากขึ้น

ความรู้ในเรื่องของการค้าเสรีและข้อตกลงทางการค้า ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ไม่เข้าใจในเรื่องข้อตกลงต่าง ๆ

ความรู้ในเรื่องของระบบเงินตรา ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจอัตราแลกเปลี่ยน บางส่วนรู้จักแต่สกุลเงินเท่านั้น และอยากให้มีสกุลเงินเป็นกลางของอาเซียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ การเป็นศูนย์กลางทางการค้า มีธุรกิจเกี่ยวเนื่องต่อจากการลงทุน มีความเจริญ ความมั่งคั่ง ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีโอกาสทางการค้า เส้นทางคมนาคมดีขึ้น และการลดกำแพงภาษี

การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค รัฐต้องเป็นแกนนำในการส่งเสริมการส่งออกสินค้า ส่งเสริมการลงทุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค

3. ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ความสำคัญของการรวมกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เห็นว่าการรวมกันเป็นตัวเชื่อมให้เกิดความสัมพันธ์ เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ร่วมกันรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี รักษาเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนเอง จะก่อให้เกิดความสงบสุข มีความร่วมมือต่อประชากรของอาเซียน

ความรู้ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน พบว่ายังมีการลิดรอนและละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากแต่ละประเทศมีความแตกต่างจากระบบการปกครอง บางประเทศยังปกครองแบบสังคมนิยมและบางประเทศยังประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งเป็นเรื่องของการจำกัดสิทธิมนุษยชนอย่างเห็นได้ชัดเจน รวมทั้งประชาชนยังมีความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนน้อยมาก

ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ประชาชนในภูมิภาคมีความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันในแต่ละภูมิภาคติดกัน มีวัฒนธรรมคล้ายกัน บางส่วนเห็นว่ามีการพบปะพูดคุยกัน แต่มีประชาชนบางส่วนยังมีความเข้าใจในประเพณีน้อยมาก

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประชาชนจะอยู่อย่างมีความสุข มีความเอื้ออาทรต่อกัน เกิดการสร้างร่วมมือในระดับภูมิภาค ในเรื่องของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค เช่น การสาธารณสุข จัดงานแสดงวัฒนธรรม

4. เจ็อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

4.1 เจ็อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคง คือการยอมรับข้อตกลงและกฎระเบียบ ปัญหาเรื่องเขตแดน ความร่วมมือ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์เป็นหลัก นโยบายทางการเมืองและการปกครอง ปัญหากายในประเทศ

4.2 เจ็อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจ การไม่เอารัดเอาเปรียบ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ภาษี และความปลอดภัยในการลงทุน

4.3 เจ็อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน คือ เขตแดน การยอมรับในความแตกต่างของสังคม ภาษา และความจริงใจ

5. ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

5.1 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คือ ปัญหากายในประเทศ ประชาชนขาดความรู้ และความไม่เท่าเทียมของศักยภาพและความเจริญของแต่ละประเทศ

5.2 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ รายได้ของประชาชน ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ ผลประโยชน์ซึ่งจะตกอยู่กับนายทุน และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

5.3 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน คือ ภาษา ความไม่กระตือรือร้นของประชาชน ระบบสาธารณสุขที่ล่าสมัย ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรม ความเจริญทางเทคโนโลยี การสื่อสาร ความขัดแย้งทางการเมืองและปัญหาภายในประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐควรส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ มีการฝึกทางด้านความมั่นคงร่วมกัน ลดอิทธิพลและความขัดแย้งทางการเมือง ร่วมกันจัดตั้งองค์กรระดับท้องถิ่น ดูแลประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและมีความพร้อมต่อการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความสัมพันธ์ในระดับพื้นฐาน โดยอาศัยความเป็นชุมชนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

รัฐควรส่งเสริมการศึกษา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น เสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา ส่งเสริมงานด้านสาธารณสุข และเพิ่มความถี่ในงานจัดงานแสดงวัฒนธรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำนโยบายของรัฐบาลปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทั้งในเรื่องของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ปรับเปลี่ยนชีวิตความเป็นอยู่ให้เหมาะสมกับชุมชน จัดการอบรมในเรื่องของภาษาอาเซียน หรือภาษาประเทศเพื่อนบ้านติดกัน หน่วยงานด้านสาธารณสุขให้ความรู้ในเรื่องโรคภัย รวมถึงการป้องกันโรคต่าง ๆ หน่วยงานด้านวัฒนธรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเรียนรู้เรื่องของวัฒนธรรมที่ถูกต้องตามรูปแบบและประเพณีของประเทศสมาชิกอาเซียน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

รัฐควรกำหนดการศึกษาระดับพื้นฐาน ทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้ความรู้เรื่องอาเซียน และระดับอุดมศึกษาให้ความรู้เรื่องการแก้ไขและส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการแปรรูปสินค้า

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2556). รายงานสถิติการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://bordertrade.dft.go.th/DFT/Report/4.7.2.Detail.asp> 6 ตุลาคม 2556.
- กานดาวรรณ แก้วผาบ. (2556). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ' นักศึกษาสาขาวิชาชีวะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คณพศ สิริสิริและ ทวีโชค เอี่ยมจรูญ. (2554). คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อม ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ชลธิชา จานเก่า. (2550). ความพร้อมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ทับซ้อนของเขต เศรษฐกิจชายแดน : กรณีศึกษาอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (ศิลปศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชินวรณ์ บุญเกียรติ. (2553). การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทิศทางของประเทศไทยด้านการศึกษา ผู้การเปิดกว้างของการเรียนรู้แบบไร้พรมแดนภายใต้ข้อตกลงอาฟต้า. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.sc.mahidol.ac.th/tha/news/afta.doc>. 13 ตุลาคม 2555.
- ตี๋ นามสมมุติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. พิเศษรู้ ดาวเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์. (22 กันยายน 2558). ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.
- ต้อง นามสมมุติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. พิเศษรู้ ดาวเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์. (22 กันยายน 2558). ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.
- เน นามสมมุติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. พิเศษรู้ ดาวเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์. (22 กันยายน 2558). ที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.
- สมใจ กงเต็ม. (2556). การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2554). การค้าชายแดน : บทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.tuhpp.net/files/FACT1-2.pdf>. 13 ตุลาคม 2555.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2542). ทฤษฎีสังคมวิทยา การสร้าง การประเมินค่าและการใช้ประโยชน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2555). **ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015**. (2540). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 -2559**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>. 28 ตุลาคม 2557.
- สำนักยุทธศาสตร์และวางแผนพื้นที่ (สพท.). (2557). **การสำรวจพื้นที่ชายแดนและโอกาสการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไทย-กัมพูชา**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.nesdb.go.th/LinkClick.aspx?fileticket=h0bxMZp1v2U%3D&tabid=426&mid=1082>. 28 ตุลาคม 2557.
- อนันต์ เชื้อไทย. (2555). **AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. กรุงเทพฯ : แสงดาว
- Rogers, E. M. (2003). **Diffusion of innovations**. 5th edition. New York : The Free Press.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แนวประเด็นการสัมมนา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แนวประเด็นการสัมภาษณ์

ประกอบด้วย โครงสร้างหลัก 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 การศึกษา
- 1.4 อาชีพ
- 1.5 รายได้
- 1.6 ภูมิลำเนา
- 1.7 ตำแหน่งทางสังคม
- 1.8 ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา
- 1.9 ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารประชาคมอาเซียน

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของประชาชนที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

- 2.1 ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
  - 2.1.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
  - 2.1.2 การมีค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล
  - 2.1.3 ความสามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และความพร้อมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ
  - 2.1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
  - 2.1.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค
- 2.2 ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 2.2.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 2.2.2 ความรู้ในเรื่องของการค้าเสรี และข้อตกลงทางการค้า
  - 2.2.3 ความรู้ในเรื่องของระบบเงินตรา
  - 2.2.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 2.2.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.3.1 ความสำคัญของการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.3.2 ความรู้ในเรื่องของสิทธิมนุษยชน

2.3.3 ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมความเป็นอยู่

2.3.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.3.5 การเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

มั่นคงอาเซียน

3.1 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและความ

3.2 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.3 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

ส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

มั่นคงอาเซียน

4.1 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและความ

4.2 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4.3 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการรองรับความเป็นประชาคมอาเซียน

อาเซียน

5.1 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมการเมืองและควา

5.2 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการรองรับความเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายพิศิษฐ์ คาวเรือง
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 28 มกราคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	315 ซอยเตอร์กีย์ ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
พ.ศ. 2538	โรงเรียนวิสุทธิรังษี อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2559	วิทยาศาสตรบัณฑิต วทบ.(การจัดการอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี